

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2. i člana 174. stav 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. stav 1. tačka 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 64/09), te člana 24. Statuta općine Sanski Most ("Sl. Glasnik općine Sanski Most", broj 4/08, 5/08, 5/09, 2/10, i 9/11), Općinsko vijeće na 23 sjednici, održanoj dana 20.03.2023. godine donijelo je :

ODLUKU

o usvajanju Programa razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Sanski Most za period 2023. -2027. godina

Član 1.

Usvaja se Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Sanski Most za period 2023. - 2027. godinu.

Član 2.

Program razvoja predstavlja dokument kojim se definišu osnovna načela, opredjeljenja i programski zadaci razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku općine Sanski Most.

Broj: 01-02-81/23

Datum: 21.03.2023.godine

Predsjedavajuća Općinskog vijeća

dr. Nada Elijaš

Nada Elijaš

Na osnovu člana 29. stav 1. tačka 2. i člana 174. stav 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 16. stav 1. tačka 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 64/09), člana 10. Tačka 2. Odluke o organiziranju i funkcioniranju zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području općine Sanski Most ("Službeni glasnik općine Sanski Most", broj: 04/2009), te člana 24. Statuta općine Sanski Most ("Sl. Glasnik općine Sanski Most", broj 4/08, 5/08, 5/09, 2/10, i 9/11), Općinsko vijeće na 23. redovnoj sjednici, održanoj dana 20.03.2023. godine donosi:

PROGRAM RAZVOJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U OPĆINI SANSKI MOST ZA PERIOD 2023 – 2027. godine

UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Općini Sanski Most (u daljem tekstu: Program razvoja), predstavlja dokument kojim se definišu osnovna načela, opredjeljenja i programski zadaci razvoja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u općini Sanski Most (u daljem tekstu: Općina) za period 2023. do 2027. godine.

Polazne osnove za izradu Programa razvoja Općine predstavljaju:

1. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti i spašavanju), ("Sl. novine Federacije BiH" broj: 39/03 i 22/06 i 43/10) i podzakonski propisi donešeni na osnovu ovog Zakona.
2. Okvirni Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj: 50/08) i podzakonski propisi donešeni na osnovu ovog zakona
3. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 64/09) i podzakonski propisi donešeni na osnovu ovog zakona
4. Materijalni propisi Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Unsko-Sanskog kantona i Općine iz oblasti zdravstva, veterinarstva, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, prostornog uređenja, građenja, zaštite bilja, zaštite okoline, deminiranja i drugih oblasti koje su od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.
5. Procjene ugroženosti Federacije BiH od prirodnih i drugih nesreća.
6. Procjena ugroženosti Unsko – Sanskog kantona i općine Sanski Most od prirodnih i drugih nesreća (u daljnjem tekstu: Procjena ugroženosti Kantona).
7. Procjena ugroženosti od požara Unsko – Sanskog kantona i općine Sanski Most

OSNOVNA NAČELA I OPREDJELJENJA RAZVOJA

Svi vidovi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća organizuju se i provode u skladu sa načelima međunarodnog humanitarnog prava o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i načelima proisteklim iz Zakona o zaštiti i spašavanju i Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu i drugim zakonima i propisima kojima se uređuje organizacija, funkcinisanje i razvoj sistema zaštite i spašavanja i pripremanje, obučavanje, osposobljavanje i upotreba snaga i sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

1. Osnovna načela i opredjeljenja u oblasti zaštite i spašavanja

Osnovna načela i opredjeljenja u oblasti zaštite i spašavanja su:

- svi građani imaju pravo na zaštitu i spašavanje ako je prirodnom ili drugom nesrećom ugrožen njihov život, zdravlje i imovina;
- u prirodnim i drugim nesrećama zaštita i spašavanje ljudskih života ima prednost pred svim drugim poslovima u zaštiti i spašavanju;

- svako fizičko i pravno lice ima pravo i dužnosti samostalno i skupa sa drugima provoditi zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u skladu sa svojim mogućnostima i sposobnostima;
- svako je dužan pružiti pomoć licu koje je u životnoj opasnosti ukoliko time ne ugrožava svoj život i zdravlje;
- civilna zaštita i druge djelatnosti namjenjene za zaštitu od prirodnih drugih nesreća imaju humanitarni, nevojni karakter i zasnivaju se na solidarnosti i uzajamnom pomaganju svih učesnika u zaštiti i spašavanju;
- općina organizuje zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u okviru jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja Federacije BiH;
- preventiva u oblasti zaštite i spašavanja ima prednost nad svim drugim aktivnostima;
- građani trebaju dobiti blagovremenu i tačnu informaciju o nesreći, njenim posljedicama, mjerama i aktivnostima koje se provode;
- podaci o opasnostima, planovima, mjerama i aktivnostima koje se odnose na prirodnu i drugu nesreću su javni;
- općina putem Operativnog centra civilne zaštite i sredstava javnog informisanja mora obavijestiti stanovništvo o opasnostima;
- građani su dužni obavijestiti najbliži operativni centar civilne zaštite ili policiju o svakoj opasnosti ili prirodnoj i drugoj nesreći odmah kada je uoče ili kada za nju saznaju;
- fizička i pravna lica dužna su pravovremeno izvršiti sve predviđene mjere zaštite svojih objekata, zaposlenika od moguće prirodne ili druge nesreće kroz provođenje mjera zaštite i spašavanja propisanim Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim aktima kojima se uređuje provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- sistem zaštite i spašavanja u općini treba organizovati u skladu sa ekonomskim mogućnostima, materijalnim i ljudskim resursima, razvijenosti infrastrukture i stepenu osjetljivosti na pojedine vrste opasnosti;
- u slučaju prirodne i druge nesreće općine prvo angažuju svoje snage i sredstva za zaštitu i spašavanje. Ako zbog razmjera i posljedica nesreće angažovane snage nisu dovoljne nadležni općinski organ može zatražiti pomoć od susjednih općina, Kantona, Federacije BiH i države BiH;
- oružane snage BiH mogu se upotrijebiti po ovlaštenju Predsjedništva BiH, a na zahtjev nadležnih organa države BiH i entiteta kada zbog razmjera i posljedica nesreće raspoložive snage zaštite i spašavanja nisu dovoljne za brzo i efikasno izvođenje akcija zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o odbrani BiH («Sl. glasnik BiH» broj: 88/05) i vojnoj doktrini Oružanih snaga BiH;
- izvođenje akcije zaštite i spašavanja zasniva se na obaveznom provođenju odluka i naredbi nadležnih štabova civilne zaštite. Niko nije dužan i ne smije izvršiti naređenje ako je očito da bi time izvršio krivično djelo ili kršio međunarodno humanitarno pravo;
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje organizuju se u skladu sa Procjenom ugroženosti općine;
- samostalne službe zaštite i spašavanja općine organizuju se za obavljanje onih poslova i zadataka zaštite i spašavanja za koje ne postoje razvijeni kapaciteti u okviru javnih preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica koja se u svojoj redovnoj djelatnosti bave tim poslovima zaštite i spašavanja;
- jedinice civilne zaštite formiraju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage radi neposrednog angažiranja na zaštiti i spašavanju, kada sredstva javnih preduzeća, ustanova i drugih pravnih lica i službi zaštite i spašavanja nisu dovoljna za ostvarivanje efikasne zaštite i spašavanja na ugroženom području. Ove snage civilne zaštite organizuju se na teritorijalnom, proizvodnom i kombiniranom principu;
- povjerenici civilne zaštite imenuju se na svim mjestima gdje građani žive i rade u kojima se ne formiraju štabovi civilne zaštite;
- pravna lica koja su namjerno ili zbog nepažnje prouzrokovala opasnosti zbog kojih su nastali troškovi otklanjanja šteta, dužna su nadoknaditi dio troškova nastalih u toku otklanjanja nastalih šteta u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

2. Osnovna načela i opredjeljenja u oblasti zaštite od požara i vatrogastva

Osnovna načela i opredjeljenja u oblasti zaštite od požara i vatrogastva su:

- zaštita od požara i vatrogastvo su sastavni dio jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Federaciji BiH;
- zaštita od požara je djelatnost od posebnog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu;
- vatrogastvo je obavezna javna služba čija je osnovna djelatnost zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od požara;
- osnovna namjena propisanih mjera zaštite od požara je zaštita života i zdravlja ljudi i materijalnih dobara;
- svako ima pravo na zaštitu od požara;
- niko nema pravo da svojim materijalnim dobrima, svojim postupcima i neprovođenjem propisanih mjera zaštite od požara dovodi u opasnost od požara tuđi život, zdravlje i materijalna dobra;
- svako fizičko i pravno lice je krivično i prekršajno odgovorno za neprovođenje propisanih mjera zaštite od požara i za posljedice koje zbog toga nastanu;
- mjere zaštite od požara moraju biti planirane i izvedene tako da spriječe požar ili onemoguće njegovo širenje;
- federacija, kanton, grad i općina dužni su poticati razvoj požarno neopasnih tehnologija i takvih zahvata u prostoru kojima se smanjuje ili sprečava nastanak požara;
- javnost ima pravo biti obavještena o stanju u oblasti zaštite od požara;
- podaci o stanju u oblasti zaštite od požara su javni;

PODRUČJA RAZVOJA SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Programiranje razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara obuhvata tri međusobno povezana područja razvoja i to:

1. Područje smanjenja rizika koju čine prevencija od prirodnih i drugih nesreća, ublažavanje i pripravnost
2. Područje odgovora ili operativnog djelovanja;
2. Područje oporavka nakon prirodne ili druge nesreće (sanacije ili otklanjanja posljedica).

1. Područje smanjenja rizika

Ovo područje razvoja obuhvata preventivu u zaštiti i spašavanju od prirodnih ili drugih nesreća, ublažavanje kao dio preventive, spremnost da se odgovori na nesreću.

1.1. Prevencija od prirodnih i drugih nesreća

Preventiva kao područje razvoja je najznačajnija aktivnost svih nosilaca zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Cilj preventive u zaštiti i spašavanju od prirodnih i drugih nesreća je spriječiti, odstraniti ili smanjiti mogućnosti ugrožavanja. Preventiva obuhvata organizacijske, tehničke i druge mjere i radnje i postupke koje se planiraju i provode radi sprječavanja nastajanja ili širenja prirodne ili druge nesreće ili ublažavanja njihovog djelovanja odnosno olakšavanja izvođenja zaštite i spašavanja kada do nesreće dođe.

Preventivu provode općinske službe za upravu, općinske javne ustanove i preduzeća u skladu sa njihovim nadležnostima i neposredno su odgovorni za upravljanje, provođenje i stanje preventivnih mjera i aktivnosti iz njihove nadležnosti. Preventivne mjere i aktivnosti uređuju se materijalnim propisima iz pojedinih oblasti a planiraju se planovima zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća odnosno razvojnim planovima koji se odnose na određene oblasti u kojima se preventiva provodi.

Svi nosioci zaštite i spašavanja dužni su u skladu sa materijalnim propisima koji uređuju oblast za koju su nadležni planirati i provoditi preventivne mjere zaštite i spašavanja.

Provođenje preventivnih mjera u skladu sa zaključcima iz Procjene ugroženosti Općine naročito je važno u obalsti zakonodavstva kojim se uređuje:

- oblast zaštite zdravlja ljudi (epidemija);
- oblast zaštite životinja i namirnica životinjskog porijekla (epizotije i zoonoze);
- oblast prostornog uređenja i građenja (zemljotresi, rušenja, odroni, klizišta i slijeganje tla);
- oblast zaštite okoline, šuma, voda, zraka, bilja i biljnih proizvoda (upravljanje otpadom, biljne bolesti i štetočine, požari, poplave, oluja, mraz, visoki snijeg);
- u oblasti industrije, energetike i rudarstva (rudarske nesreće, eksplozije plinova i opasnih materija);
- u oblasti zaštite od požara i vatrogastva (šumski i drugi požari, eksplozije plinova i opasnih materija);
- u oblasti prometa (nesreće u drumskom, željezničkom, vazdušnom i prometu na vodi);
- u oblasti deminiranja i uklanjanja neeksplozivnih ubojnih sredstava (nesreće od mina i drugih NUS-a).

1.2 Ublažavanje

Svaka prirodna ili druga nesreća proizvodi direktne i naknadne posljedice po ljude i materijalna dobra. Preventivom u oblasti zaštite i spašavanja moguće je spriječiti pojedine učinke prirodne ili druge nesreće ali ne u potpunosti. Neki od njih će nastaviti svoje štetno djelovanje bez obzira na preduzete preventivne mjere. Ove posljedice mogu se ublažiti planiranjem i provođenjem mjera usmjerenih na smanjenje sila udara, rušilačkog djelovanja prirodne ili druge nesreće.

Područje ublažavanja je nastavak preventive primjenom konkretnih mjera i aktivnosti koje se načelno dijele na:

a) Organizacione, normativno pravne i administrativne mjere u koje ulazi:

- razvoj zakonskog okvira koji će urediti oblast prevencije u zaštiti i spašavanju,
- finansijski poticaj usmjeren na ublažavanje, tehničku pomoć, olakšice pri osiguranju,
- poreske olakšice kojim će se postići veći stepen provođenja prevencije,
- obuka i obrazovanje radi sticanja stručnih znanja i vještina za zaštitu i spašavanje,
- izgradnja i razvoj upravnih i stručnih organa i institucija za zaštitu i spašavanje,
- instaliranje radio opreme, informatičke i druge opreme u operativne centre civilne zaštite,
- razvijanjem svjesnosti kod građana na mogućnost nastanka nesreće.

b) Urbanističke i građevinsko-tehničke mjere

U prostorno-planskoj dokumentaciji osim obaveznog sadržaja propisanog posebnim zakonom i podzakonskim propisima zavisno od razine prostornog plana u skladu sa procjenom ugroženosti određenog prostora posebno obraditi:

- zone ugroženosti od prirodnih nesreća,
- uvjete za planiranje mjera zaštite i uređenja prostora u svrhu zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- tehničke mjere građenja kojima će se ublažiti učinci prirodnih i drugih nesreća,
- utvrditi prostorni razmještaj stambenih i privrednih zona, zelenih površina te uređaja i mreže komunalne infrastrukture,
- strukturu, kapacitet i razmještaj privrednih i neprivrednih djelatnosti,
- utvrditi maksimalnu gustoću naseljenosti za nova naselja i maksimalnu izgrađenost zona naselja,
- uvjete za izgradnju i uređenje objekata za zaštitu ljudi.

1.3 Pripravnost/spremnost da se odgovori na nesreću

Spremnost da se odgovori na nesreću je praktično stanje trenutnih kapaciteta i sposobnost planiranja institucija, organa upravljanja, udruženja građana i pojedinaca i drugih nosilaca zaštite i spašavanja da brzo i efikasno odgovore na sve izazove prirodne ili druge nesreće. Spremnost za nesreću obuhvata:

- praćenje i proučavanje opasnosti i mogućnosti zaštite od njih,
- obavješćavanje i uzbunjivanje stanovništva na opasnost,

- osposobljavanje stanovništva za ličnu i uzajamnu zaštitu,
- obezbjeđenje zaliha sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje,
- pripremu planova zaštite i spašavanja,
- planiranje mjera zaštite i spašavanja koje će se provoditi.

Kroz razvoj spremnosti u zaštiti i spašavanju treba postići razvoj novih i dodatnih ljudskih i materijalno-tehničkih resursa tako da bi slijedeći odgovor na izazove prirodne ili druge nesreće mogao biti bolji od prethodnog. Ovo područje razvoja zaštite i spašavanja direktno je povezano sa područjem odgovora na prirodne i druge nesreće i što se postigne veći stepen spremnosti biće i efikasniji odgovor na djelovanje prirodne ili druge nesreće.

Zbog toga je veoma važno da se u razvoju sistema zaštite i spašavanja zavisno od procijenjenih potreba pripreme potrebni ljudski i materijalni resursi (snage, sredstva, oprema, veze, komunikacije i dr.) čime će kroz obučavanje i osposobljavanje postići najviši stepen spremnosti za izvršenje planiranih zadataka.

U razvojnom pogledu posebnu pažnju treba posvetiti slijedećim elementima spremnosti koja se postiže:

- obukom,
- instaliranjem sistema ranog upozoravanja,
- izgradnjom specijalizovanih komunikacijskih sistema za podršku upravljanju, procesom u prijenosu govora i podataka,
- uspostavljanjem baza podataka značajnih za zaštitu i spašavanje,
- vježbe simulacije-provjere planova zaštite i spašavanja,
- osiguravanjem namjenskih sredstava za provođenje faze smanjenja rizika koja prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći.

Općina na kojima je težište zaštite i spašavanja planiraju i obezbjeđuju spremnost na nesreće u skladu sa procjenom ugroženosti. Pri tome uvažavaju naročito rizike koji se na njihovom području pojavljuju najčešće i mogu prouzročiti najteže posljedice.

Općinske stručne službe i drugi organi uprave su neposredno odgovorni za izvršavanje poslova iz njihove nadležnosti u slučaju prirodne ili druge nesreće. Učestvuju u izradi planova zaštite i spašavanja s kojima se obezbjeđuje usklađeno djelovanje svih učesnika u zaštiti i spašavanju i pružanje pomoći lokalnim zajednicama.

Privredna društva koja se bave djelatnostima koje predstavljaju povećanu opasnost ili rade sa opasnim materijama moraju radi sprečavanja opasnosti ili nesreće razvijati vlastiti sistem pravovremenog otkrivanja opasnosti i početnog djelovanja u slučaju nesreće.

Škole, vrtići, zdravstvene, kulturne i druge ustanove moraju u okviru spremnosti prije svega obezbjeđiti uslove za izvođenje lične i uzajamne zaštite zaposlenih i učinkovito početno djelovanje u slučaju nesreće. Osnovu za planiranje i izvođenje zaštite i spašavanja predstavljaju dugoročna interdisciplinarna istraživanja uzroka, pojavnih oblika i posljedica nesreća i mogućnosti preventivnog djelovanja. Iskustva iz ranijih nesreća pri čemu treba koristiti sve raspoložive izvore. Modele, scenarije i planove zaštite i spašavanja treba provjeravati u uslovima djelovanja prirodne ili druge nesreće.

2. Odgovor na prirodnu ili drugu nesreću

Osnovni cilj svih aktivnosti u pripremama za zaštitu i spašavanje je postizanje što većeg stepena sposobnosti da se odgovori na izazove koje sa sobom donose prirodne ili druge nesreće pred društvenu zajednicu. Operativna mjere su organizovane radnje i postupci operativne prirode koje se provode u toku trajanja prirodne ili druge nesreće usmjere ka spašavanju života i zaštiti materijalnih dobara.

Ovo područje razvoja zaštite i spašavanja direktno je ovisno od onog što se u oblasti preventive čini ili ne čini da bi se spriječile prirodne ili druge nesreće, odnosno ublažile njihove posljedice. Dosadašnja iskustva u oblasti zaštite od prirodnih ili drugih nesreća pokazala su, da što se više uloži u preventivu veća je i sposobnost društva da odgovori na izazove prirodne ili druge nesreće i obratno.

Osnovni vidovi odgovora odnosno operativnih mjera koje se preduzimaju u slučaju nastanka prirodne i druge nesreće su:

- aktiviranje sistema zaštite i spašavanja,
- prikupljanje podataka o opasnosti,
- procjena i analiza dobijenih podataka i utvrđivanje razmjera opasnosti,
- aktiviranje odgovarajućih službi i sredstava za zaštitu i spašavanje

- mjere spašavanja ljudi zarobljenih u ruševinama, na vodi i pod vodom,
- trijaža, liječnička pomoć, medicinska evakuacija povrijeđenih i unesrećenih,
- evakuacija građana sa ugroženog područja,
- gašenje požara,
- organizacija smještaja za nastradale,
- osposobljavanje izlaznih i ulaznih puteva, raščišćavanje puteva,
- uspostavljanje komunikacija i veza (radio i TV, fiksne i mobilne telefonije),
- zbrinjavanje nastradalog stanovništva hranom, vodom za piće i obezbjeđenje zdravstvenih i drugih uslova za život na ugroženom području,
- informisanje javnosti i rad sa medijima,
- zaštita imovine i javnog reda i mira na ugroženom području.

Prirodne i druge nesreće bez obzira na stepen razvijenosti sistema zaštite i spašavanja i njegove sposobnosti da odgovori – interveniše na posljedice nesreće, skoro redovno iznenade nosioce planiranja i uvijek su kompliciranije od onog što se predvidi u procjenama ugroženosti i planovima zaštite i spašavanja.

3 Oporavak ili otklanjanje nastalih posljedica

Oporavak je postupak kojim se društveni sistem ili njegov pojedini podsistemi ponovno dovode u funkciju čime se normalizuju uvjeti života i rada na području zahvaćenom prirodnom ili drugom nesrećom. Otklanjanje posljedica nesreće obuhvata nužne mjere i aktivnosti za obezbjeđenje osnovnih uslova za život i uslova za trajnu obnovu pogođenog područja. Aktivnosti za obezbjeđenje osnovnih uslova za život obuhvataju naročita opskrbu sa pitkom vodom, hranom, zdravstvenom zaštitom, električnom energijom, osposobljavanje prioriternih komunikacija, vršenje komunalnih usluga, obezbjeđenje hrane, vode i zdravstvene zaštite za životinja. Ove aktivnosti organizuju i usmjeravaju operativno-sručni organi za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja a izvršavaju ih snage zaštite i spašavanja i javne službe.

Trajnu obnovu pogođenog područja organizuju i vode nadležni organi i službe općine. Cilj trajne obnove je vraćanje nesrećom pogođenog područja u stanje u kome se nalazilo prije nesreće.

Sa stanovišta razvoja ovog područja zaštite i spašavanja treba imati u vidu da otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće može trajati duže ili kraće što ovisi od provedenih preventivnih mjera na sprječavanju nastanka prirodne ili druge nesreće, stepena sposobnosti društvene zajednice da odgovori ili interveniše na nesreću, intenzita ili razmjera prirodne ili druge nesreće, ekonomske i druge razvijenosti društva, međunarodne pomoći. Posljedice prirodne ili druge nesreće uvijek su veće u ekonomski nerazvijenim zemljama. U zemljama u kojima se više ulaže u preventivu učinci nesreće su manji a period oporavka i vraćanja u stanje prije nesreće znatno kraći.

NOSIOCI PROVEDBE PROGRAMA RAZVOJA

Nosioci sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća su Federacija, kanton, grad i općina, privredna društva i građani.

Federacija osigurava izgradnju jedinstvene organizacije zaštite i spašavanja na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, normativno uređuje sistem zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i zaštite od požara i vatrogastva, donosi Program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije Bosne i Hercegovine, donosi Procjenu ugroženosti i Plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Federacije Bosne i Hercegovine, organizuje sistem obavještanja i uzbunjivanja, organizuje specijalizirane jedinice civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja i organizuje i provodi pojedine oblike zaštite i spašavanja, donosi program obučavanja i osposobljavanja za civilnu zaštitu, organizuje i provodi inspekcijski nadzor u oblasti civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva iz svoje nadležnosti.

Kanton u oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća razmatra stanje priprema za zaštitu i spašavanje i donosi mjere za organiziranje, jačanje i razvoj civilne zaštite, donosi propise o organiziranju i funkcioniranju civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva kantona, donosi program razvoja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća kantona, donosi procjenu ugroženosti plan zaštite i spašavanja kantona od prirodnih i drugih nesreća, organizuje operativni centar civilne zaštite, kantonalni štab civilne zaštite, specijalizirane jedinice civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja, organizuje obučavanje i

osposobljavanje kantonalnih snaga civilne zaštite, organizuje i provodi određene oblike zaštite i spašavanja, vrši inspekcijski nadzor u oblasti civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva iz svoje nadležnosti.

Grad i općina u oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća: donose propis o organiziranju i funkcioniranju civilne zaštite i zaštite od požara i vatrogastva općine odnosno grada i osiguravaju njihovo provođenje, donose program razvoja, procjenu ugroženosti i plan zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća općine odnosno grada, osniva profesionalnu vatrogasnu jedinicu, operativni centar civilne zaštite i vrše obavješćavanje i uzbunjivanje građana o opasnosti, osnivaju općinski štab civilne zaštite, jedinice civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja općine odnosno grada, organizuju i provode obučavanje i osposobljavanje svih organa i snaga civilne zaštite općine odnosno grada, razvijaju i usmjeravaju ličnu i uzajamnu zaštitu. U slučaju nesreće organiziraju i vode zaštitu i spašavanje na svom području i aktivnosti na otklanjanju nastalih posljedica

Privredna društva, ustanove i druge organizacije koje obavljaju djelatnosti od značaja za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća organizuju i provode poslove zaštite i spašavanja iz njihove nadležnosti, organizuju i obezbjeđuju uslove za obučavanje i osposobljavanje zaposlenih za ličnu i uzajamnu zaštitu i za zaštitu od požara, provode pripreme i donose planove zaštite i spašavanja za svoje djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja, organiziraju, opremaju, obučavaju i osposobljavaju vlastite jedinice civilne zaštite za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

Građani imaju pravo i dužnost učestvovati u civilnoj zaštiti, izvršavati obavezu davanja materijalnih sredstava, obučavati se za ličnu i uzajamnu zaštitu i provođenje propisanih mjera zaštite i spašavanja.

Za ostvarivanje Programa razvoja Općine neposredno su odgovorne općinske službe za upravu, javne ustanove i javna preduzeća u skladu sa materijalnim propisima kojima se uređuje društvena oblast za koju su nadležni. Oni su dužni zajedno osigurati koordinirano djelovanje i ostvarivanje ciljeva razvoja utvrđenih općinskim programima razvoja.

Služba civilne i protivpožarne zaštite općine ima ključnu ulogu u koordinaciji provođenja ukupnog Programa razvoja na nivou općine a naročito u pogledu organiziranja, pripremanja, obučavanja, osposobljavanja, opremanja, spremnosti i uvežbanosti operativnih struktura civilne zaštite za neposredno izvršavanje poslova i zadataka na zaštiti i spašavanju.

Ključna odgovornost i uloga navedenih organa, tijela i službi u provođenju programa razvoja ogleda se u činjenici da su oni odgovorni za stvaranje uslova za razvoj i izgradnju sistema zaštite i spašavanja na području općine, odnosno odgovorajuće organizacije, kadrovskih i materijalnih resursa društva za efikasan odgovor na zahtjeve koje pred njih postavljaju prirodne i druge nesreće.

Multidisciplinarni karakter sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u našem društvu ne smije biti prepreka u stvaranju jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja i postizanju opšteg cilja sistema zaštite i spašavanja. Sve podsisteme tog sistema treba povezati u jednu cjelinu koja će biti sposobna odgovoriti na izazove koje sa sobom donose prirodne i druge nesreće.

Program razvoja sadrži slijedeće elemente:

- I Zaključke iz Procjene ugroženosti općine Sanski Most, od prirodnih i drugih nesreća i Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Sanski Most od požara
- II Podatke o stanju organiziranosti civilne zaštite i dostignutom stepenu zaštite i spašavanja od pojedinih prirodnih i drugih nesreća,
- III Preventivne mjere zaštite i spašavanja koje će se provoditi,
- IV Osnovne ciljeve zadatke i način ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava civilne zaštite i vatrogastva,
- V Osnove za izradu Programa obučavanja i sposobljavanja u zaštiti i spašavanju,
- VI Smjernice za istraživačku i razvojnu djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje,
- VII Pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja.

Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Sanski Most, od prirodnih i drugih nesreća i Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Sanski Most od požara

Na bazi razmatranja prirodno-geografskih i drugih karakteristika općine Sanski Most, analize rizika i analize kapaciteta, te identificiranja prisutnih problema kod svih vrsta opasnosti, kao i utvrđivanja potrebnih mjera i aktivnosti radi uspješnog provođenja preventivnih mjera zaštite, mjera odgovora i otklanjanja nastalih posljedica slijede zaključci:

1. Pojava prirodnih i drugih nesreća na području općine Sanski Most predstavljaju stalnu opasnost ugrožavanja stanovništva, posebno najranjivijih kategorija, materijalnih i drugih dobara, kao i životne sredine.
2. Najznačajniji oblici potencijalnih opasnosti ugrožavanja predstavljaju: potresi/zemljotresi, poplave, požari, suša, tuča (grad i led), mraz i niske temperature, klizanje i odronjavanje tla, nesreće od mina i zaostalih NUS, epidemije i epizotije, kalamitet biljnih bolesti i štetočina, nesreće u drumskom prometu i transportu, zagađenje zraka, vode i zemljišta.
3. Na bazi analize rizika i izrade matrice rizika za područje općine Sanski Most, može se ustanoviti da su mogući rizici sa kritičnim posljedicama poplave i požari, a sa vrlo ozbiljnim posljedicama potres, suša i minska polja i zaostala NUS. Ovi rizici imaju različitu vjerovatnoću pojavljivanja, a najveću učestalost imaju poplave i šumski požari.
4. Poplave predstavljaju rizik sa vrlo visokom vjerovatnoćom pojavljivanja i sa vrlo ozbiljnim posljedicama, a mraz, niske temperature, klizanje i odronjavanje terena predstavljaju rizike sa istom vjerovatnoćom i sa ozbiljnim posljedicama.
5. Rizici sa visokom vjerovatnoćom i vrlo ozbiljnim posljedicama su pojave požara i nesreće od mina i zaostalih NUS.
6. Epidemije, epizotije i kalamiteti biljnih bolesti i štetočina su rizici sa visokom vjerovatnoćom pojavljivanja i ozbiljnim posljedicama, a tuča (grad i led) je rizik sa visokom vjerovatnoćom pojavljivanja i umjerenim posljedicama.
7. Potres/zemljotres, suša, nesreće u drumskom prometu i transportu su rizici sa prosječnom vjerovatnoćom pojavljivanja i vrlo ozbiljnim posljedicama, dok su zagađivanje vode, zraka i zemljišta rizici sa prosječnom vjerovatnoćom pojavljivanja i ozbiljnim posljedicama. Snježni nanosi i lavine, oluje i olujni vjetrovi su rizici sa prosječnom vjerovatnoćom pojavljivanja i umjerenim posljedicama.
8. Sa niskom vjerovatnoćom pojavljivanja i ozbiljnim posljedicama su nesreće prilikom transporta eksplozivnih i lakozapaljivih materija, a ekspanzija i eksplozija opasnih materija su rizici sa vrlo niskom vjerovatnoćom pojavljivanja i ozbiljnim posljedicama.
9. Na bazi analize raspoloživih kapaciteta i mogućnosti njihove upotrebe za zaštitu i spašavanje, utvrđen je nedostatak materijalno - tehničkih sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje i za zbrinjavanje ugroženog stanovništva.
10. U domenu preventivnih mjera, a na bazi procjene ranjivosti općine, potrebna su prilagođavanja za sve reprezentativne rizike. Kod kapaciteta za odgovor i ublažavanje za vrijeme incidenta, potrebne su velike promjene za rizike potresa i požara, a za ostale rizike su potrebna prilagođavanja.
11. Kod kapaciteta za oporavak poslije incidenta, velike promjene su neophodne u slučaju potresa, poplava, požara i epidemija i epizotija, dok su za ostale reprezentativne rizike potrebna prilagođavanja.
12. Za uspješno sprječavanje nastajanja rizika, odnosno provođenje adekvatnih preventivnih mjera, neophodno je uspostavljanje dobre organizacije, planiranja, obuke i osiguranja potrebnih materijalno tehničkih sredstava i opreme za efikasno provođenje mjera zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara.
13. Organiziranjem i planskom realizacijom obuke stanovništva i struktura civilne zaštite, povećati nivo efikasnosti u provođenju mjera zaštite i spašavanja. Tražiti pomoć od Federalne uprave civilne zaštite u realizaciji obuke i osposobljavanja, posebno specijaliziranih jedinica civilne zaštite.
14. Za uspješno provođenje mjera odgovora i ublažavanja posljedica rizika neophodno je izvršiti nabavku neophodnih materijalno - tehničkih sredstava i opreme, a prije svega sredstava za zaštitu od poplava, za gašenje požara svih vrsta, traganje i spašavanje u slučaju rušenja i zaštitu zdravlja stanovništva.
15. Prilikom donošenja prostorno - planskih, regulacionih i strateških razvojnih dokumenata na području općine Sanski Most, neophodno je adekvatno tretirati pitanja zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara, odnosno koncipirati ih tako da u potpunosti uvažava potrebe, norme i standarde iz domena zaštite i spašavanja stanovništva i materijalnih dobara i životne sredine.

16. Posebno ranjive kategorije poput osoba i djece sa invaliditetom, djece iz socijalno i ekonomski ugroženih porodica, djece ugrožene porodičnom situacijom i u riziku od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, bolesnih i starijih osoba, zahtijevaju posebnu brigu i podršku pri prevenciji, odgovoru i oporavku od posljedica vanrednih situacija. Prilagođeni oblici zaštite, usluga i podrške trebaju biti preventivno оформljeni, te praćeni odgovarajućim finansijskim sredstvima, kako bi se omogućila nesmetana realizacija u vanrednim situacijama, te u fazi oporavka.

17. Djeca sa invaliditetom i njihove porodice u redovnim okolnostima trpe nejednakost, stigmatu, diskriminaciju i zanemarivanje, te bivaju više izloženi negativnim posljedicama vanrednih situacija koje produbljuju loše životne uslove i manjak podrške sistema za dostojanstven život. Poseban rizik nastaje prilikom evakuacije i zbrinjavanja djece sa invaliditetom je se u toj fazi rastu potrebe za ortopedskim i drugim zdravstveno-rehabilitacijskim pomagalima, a CSR i ostali pružaoci neophodne podrške nisu u mogućnosti adekvatno i pravovremeno odgovoriti na te potrebe jer su kapaciteti skromni, a faza pripravnosti nije realizovana unaprijed.

18. Broj materijalno neobezbijedjenih lica je u porastu (također uzimajući u obzir trenutnu situaciju i posljedice pandemije koronavirusa) što uzrokuje povećanje broja korisnika novčanih davanja, kao i ostalih oblika socijalne zaštite. Prema spolnoj strukturi korisnika socijalne pomoći znatno veći je broj žena i to uglavnom iz ruralnih područja, koje su nezaposlene i obespravljene po pitanju upravljanja materijalnim resursima u domaćinstvu. Stoga je zaključak da će se usljed nesreća i katastrofa, materijalno stanje stanovništva dodatno pogoršati, što može dovesti do pritiska na sistem socijalne zaštite (Socijalna i dječja zaštita).

19. Analizom kvalifikacione i kadrovske strukture uposlenika CSR Sanski Most, te karakterom i učestalošću prirodnih i drugih opasnosti u općini Sanski Most, možemo zaključiti da socijalne potrebe stanovništva prevazilaze trenutne kapacitete Centra, te da su potrebna ulaganja i poboljšanja u tom pogledu. Poboljšanje uslova rada i pružanja usluga korisnicima moguće je osigurati efikasnim dugoročnim planom finansiranja aktivnosti Centra kao i stručnim usavršavanjem uposlenika CSR Sanski Most i drugih aktera socijalne i dječije zaštite.

20. Nedostatak socijalnih statistika i baze podataka o broju ljudi pod pritiskom od siromaštva i ranjivim domaćinstvima u Sanskom Mostu predstavlja značajan izazov za pravovremeno planiranje podrške CSR i drugih aktera u sistemu socijalne zaštite u redovnom pružanju podrške stanovništvu, ali i kriznim situacijama.

21. Saradnja sa civilnom zaštitom je veoma važna u kontekstu planiranja i predviđanja učestalosti i posljedica prirodnih i drugih opasnosti na području općine Sanski Most kako bi se na adekvatan način predvidjelo i bolje planiralo djelovanje CSR i pružanje podrške ugroženom stanovništvu (saradnja u procesu izrade procjenu rizika i planova djelovanja u kriznim situacijama).

22. Tokom nesreća i katastrofa se u značajnoj mjeri obustavljaju usluge u oblasti seksualnog i reproduktivnog zdravlja. Tokom pandemije Covid-19 ustanovljeno je povećanje porodičnog i rodno zasnovanog nasilja.

23. Prilikom utvrđivanja prioriteta za investiranje u prevenciju, zaštitu i spašavanje potrebno je voditi se veličinom rizika koji su utvrđeni u ovoj procjeni i to veličinom rizika po stanovništvo uključujući ranjive kategorije stanovništva kao i rizikom po ekonomiju. Za određivanje veličine rizika za klizišta i poplave, kako je i navedeno u ovoj Procjeni, veliku pomoć detaljne podatke računice rizika nudi DRAS.

Zaključci iz Procjene ugroženosti općine Sanski Most od požara:

Nivo razvijenosti i organizovanosti zaštite od požara i vatrogastva na području Općine ne zadovoljava potrebe zaštite od požara, i istu treba razvijati i organizovati u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i drugim propisima iz ove oblasti.

1. U cilju otklanjanja uočenih nedostataka i sprječavanja eventualnih nesreća od požara, intezivirati inspeksijski nadzor u svim segmentima zaštite od požara i vatrogastvu;
2. Profesionalnu vatrogasnu jedinicu općine popuniti u skladu sa Pravilnikom o sistematizaciji općinskog organa uprave općine sa vatrogascima-operativcima.
3. Profesionalnu vatrogasnu jedinicu općina opremiti materijalno-tehničkim sredstvima i opremom za efikasno gašenje svih vrsta požara. Prioritetno, za profesionalnu vatrogasnu jedinicu što hitnije, minimalno obezbijediti dva navalna vatrogasna vozila i jedno komandno vozilo;
4. Organizirati dobrovoljne vatrogasne jedinice (DVJ) u sastavu dobrovoljnih vatrogasnih društava (DVD), te ih proglasiti službama zaštite od požara, i iste organizovati i opremiti u skladu sa propisima iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća;
5. U cilju otklanjanja uočenih nedostataka na vanjskoj hidrantskoj mreži, sve institucije i pravna lica

6. Nedostatak vode za gašenje požara otkloniti izgradnjom stalnih crpilišta vode na otvorenim vodotocima, i urediti prilazne puteve do njih;
7. Prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja, obavezno ugraditi i analizirati prostorne i tehničke mjere zaštite od požara;
8. Pravna lica, državni organi i druge institucije, dužne su svojim općim aktom, u skladu sa vrstom djelatnosti koju obavljaju i procesom rada, urediti i pitanja koja se odnose na zaštitu od požara u svojim objektima i prostorima;
9. U cilju smanjenja broja požara šuma, trave i niskog rastinja, vlasnici i korisnici poljoprivrednog i šumskog zemljišta, dužni su planirati preventivne i druge mjere zaštite od požara, a u vrijeme povećane požarne ugroženosti, organizovati osmatračko-dojavnu službu za pravovremeno otkrivanje požara;
10. U cilju educiranja građana u provođenju preventivnih i drugih mjera zaštite od požara, vršiti redovno obučavanje zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, a u nastavne programe u školama ugraditi teme iz oblasti zaštite od požara;

II

PODACI O STANJU ORGANIZIRANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I DOSTIGNUTI STEPEN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA OD POJEDINIH PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA

UVOD

Civilna zaštita Općine je dio jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja USK-a i Federaciji BiH. U periodu od 1990. do 1995. godine civilna zaštita bila je dio sistema odbrane Republike Bosne i Hercegovine, a u periodu od 1996. do 2003. godine dio sistema odbrane Federacije BiH i u skladu sa tim uređena zakonom i podzakonskim propisima koji su normativno-pravno uređivali sistem odbrane na području Federacije BiH.

Proces izdvajanja civilne zaštite iz sistema odbrane Federacije BiH započeo je 1996. godine kada se Zakonom o odbrani Federacije BiH štab civilne zaštite na području općine uređuje kao poseban operativno-stručni organ Općine koji za svoj rad odgovara načelniku općine.

Ovakvom organizacijom organa nadležnih za poslove civilne zaštite, civilna zaštita kao dio sistema odbrane, a odbrana je Ustavom Federacije BiH tačkom a) Amandmana VIII na Ustav Federacije BiH isključivo nadležnost Federacije, prenosi na niže nivoe vlasti, odnosno kantone i općine.

Proces izdvajanja civilne zaštite iz sistema odbrane završen je 2003. godine kada je donešen Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u okviru kojeg se uređuje organizacija civilne zaštite kao samostalna upravna oblast na području Federacije BiH.

Organizacija civilne zaštite na području Općine

Organizacija civilne zaštite na području Općine obuhvata:

- A - Ličnu i uzajamnu zaštitu građana;
- B - Mjere zaštite i spašavanja;
- C - Štabove i povjerenike civilne zaštite;
- D - Organe uprave i službe za upravu nadležni za civilnu zaštitu;
- E - Službe zaštite i spašavanja;
- F - Jedinice civilne zaštite

- A - Lična i uzajamna zaštita građana - predstavlja najmasovniji oblik pripremanja i organizovanja učešća građana u zaštiti i spašavanju. Taj segment civilne zaštite se provodi na svim mjestima gdje građani žive i rade. Osposobljavanje građana za ličnu i uzajamnu zaštitu provodi se kroz njihovu obuku za pružanje prve pomoći, samopomoći, zbrinjavanja djece i nemoćnih lica i druge postupke u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara.

B – Mjere zaštite i spašavanja - predstavljaju organizirane radnje i postupke preventivne i operativne prirode koje pripremaju i provode službe za upravu općina prije, u toku i poslije prirodne ili druge nesreće, pa se s obzirom na to mogu podijeliti u:

- Mjere i postupke zaštite i spašavanja u slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastajanja prirodne ili druge nesreće
- Mjere i postupke zaštite i spašavanja tokom trajanja prirodnih i drugih nesreća.
- Mjere i postupke za ublažavanje i otklanjanje posljedica od prirodnih i drugih nesreća.

U slučaju postojanja neposredne opasnosti od nastanka prirodne i druge nesreće preduzimaju se slijedeće mjere i postupci: aktiviraju se štabovi civilne zaštite i drugi organi nadležni za rukovođenje zaštitom i spašavanjem, prikupljaju se podaci o prijetećim opasnostima i utvrđuju razmjere tih opasnosti, uspostavlja se sistem veza potrebnih za rukovođenje i komandovanje svim strukturama zaštite i spašavanja koje učestvuju u akcijama zaštite i spašavanja, aktiviraju se privredna društva, službe i ustanove koje se u svojoj redovnoj djelatnosti bave poslovima zaštite i spašavanja za izvršavanje poslova i zadataka zaštite i spašavanja iz njihove nadležnosti, mobiliziraju se i aktiviraju jedinice, povjerenici civilne zaštite i službe zaštite i spašavanja i provode druge aktivnosti i mjere značajne za sprečavanje i širenje opasnosti.

Za vrijeme trajanja prirodne i druge nesreće vrši se neposredno angažovanje potrebnih snaga i sredstava civilne zaštite i drugih struktura zaštite i spašavanja na provođenju operativnih mjera zaštite i spašavanja u cilju zaštite života i zdravlja ljudi i zaštite i spašavanja imovine i drugih materijalnih dobara. Cilj operativnih mjera i aktivnosti je smanjenje ili ublažavanje posljedica prirodne ili druge nesreće.

U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća civilna zaštita kao posebno organizirani dio sistema zaštite i spašavanja organizira i provodi slijedeće operativne mjere zaštite i spašavanja:

- sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- evakuacija,
- zbrinjavanje ugroženih i nastradalih,
- zamračivanje,
- radiološka, hemijska i biološka zaštita,
- zaštita i spašavanje od rušenja,
- zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
- zaštita i spašavanje od požara,
- zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava,
- prva medicinska pomoć,
- zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- asanacija terena,
- zaštita okoliša,
- zaštita i spašavanje u rudnicima,
- zaštita bilja i biljnih proizvoda.

C – Štabovi i povjerenici civilne zaštite

Za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja na teritoriji općine formira se Općinski štab civilne zaštite. Prema zakonu o zaštiti i spašavanju u rukovođenju akcijama zaštite i spašavanja Općinski štab civilne zaštite vrši slijedeće poslove:

- odlučuje o upotrebi snaga i sredstava civilne zaštite na zaštiti i spašavanju ugroženih i stradalih ljudi i materijalnih dobara i te snage raspoređuje na područja koja su ugrožena.
- naređuje provođenje odgovarajućih mjera zaštite i spašavanja, određuje snage i sredstva koja će provoditi te mjere.
- usmjerava, koordinira, rukovodi akcijama zaštite i spašavanja svih učesnika angažiranih na zaštiti i spašavanju na svom području.
- rješava sva pitanja koja se u toku provođenja aktivnosti na zaštiti i spašavanju pojave u vezi sa angažovanjem snaga i sredstava civilne zaštite i provođenja mjera zaštite i spašavanja i samozaštite građana.

Kadrovska popunjenost Općinskog štaba civilne zaštite je u skladu sa članom 114 Zakona o zaštiti i spašavanju gdje je utvrđeno da članovi štaba trebaju biti pomoćnici načelnika Općine iz oblasti kojima se provode poslovi i zadaci značajni za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Općinski štab CZ-e je popunjen sa devet članova.

Povjerenici civilne zaštite određuju se u naselju, dijelu naselja, stambenim zgradama, organima uprave, ustanovama i drugim pravnim licima u kojima se ne osnivaju štabovi civilne zaštite.

Osnovni zadaci povjerenika su:

- organizovanje, pripremanje i provođenje lične i kolektivne zaštite;
- pružanje prve pomoći;
- organizovanje i provođenje spašavanja ljudi u zgradama za koje su zaduženi;
- organizovanje akcija gašenja manjih početnih požara;
- prijem građana u skloništa i organizacija njihovog boravka u njima.

U Mjesnim zajednicama općine Sanski Most imenovano je 69 povjerenika civilne zaštite

D – Općinska služba civilne zaštite

Upravne, stručne i druge poslove iz oblasti zaštite i spašavanja iz nadležnosti općine vrši Općinska služba civilne zaštite. Općina Sanski Most je donijela u julu 2019. godine Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji općinskog organa uprave u okviru kojeg je uređena i unutrašnja organizacija službe civilne zaštite. Navedenim Pravilnikom službu čine:

- Odsjek za civilnu zaštitu i
- Odsjek za zaštitu od požara i vatrogastvo.

Od 2009. godine u skladu sa članom 17. stav 2. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu za vršenje poslova iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine u organizacijsku strukturu službi civilne zaštite općina ulaze i profesionalne vatrogasne jedinice.

Kadrovska struktura zaposlenih u Općinskoj službi civilne i protivpožarne zaštite

Predviđeno Pravilnikom					Popunjeno				
Rukovodeći državni službenici	Službenici	Namještenici		Ukupno	Rukovodeći državni službenici	Službenici	Namještenici		Ukupno
		VŠS	SSS				VŠS	SSS	
1	4		22	27	1	-	-	19	20

Za vršenje poslova prikupljanja podataka o svim vrstama pojava i opasnosti koje mogu dovesti do prirodne ili druge nesreće o posljedicama koje su nastale po ljude i materijalna dobra na ugroženom području, obradu i distribuciju tih podataka nadležnim organima vlasti i pravnim licima, kao i prenošenje naredbi Štaba civilne zaštite u vrijeme njegovog funkcionisanja, formira se Operativni centar civilne zaštite općine. Popuna centra je izvršena tako da na tim poslovima, u okviru službe civilne zaštite općine radi jedno lice puno radno vrijeme, a u slučaju prirodne ili druge nesreće ili u slučaju rata Centar će se popunjavati obveznicima civilne zaštite i raditi neprekidno 24 sata.

Općina je pokrivena sa 4 zvučne sirene koje su aktivne i nalaze se na zgradi Općine, Policijske uprave i 2 sirene na zgradi Vatrogasnog doma (od čega je jedna novoinstalirana). Ispravnost istih se provjerava svakog 1. u mjesecu u 12⁰⁰ časova. Postoje zvučne sirene koje su instalirane na objektima bivšeg DD "ŠIP"-a i MZ-e Stari Majdan, koje nisu aktivne.

E - Službe zaštite i spašavanja

Polazeći od činjenice da sadašnji stepen ekonomskog razvoja BiH i njenih entiteta ne omogućuje razvoj i izgradnju sistema civilne zaštite na principu masovnosti, Zakon o zaštiti i spašavanju, za razliku od ranijih propisa koji su uređivali ovu oblast kao osnovne nosioce zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara promoviše pravna lica iz oblasti zdravstva, veterinarstva, stambenih i komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske i petrohemijske industrije, rudarstva, hidrometeorologije, seizmologije, ekologije i druga koja u svojoj redovnoj djelatnosti obavljaju poslove i zadatke od značaja za zaštitu i spašavanje u skladu sa zakonima i drugim propisima koji uređuju oblast za koju su nadležni, odnosno u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanja

Ova pravna lica dužna su: provoditi odgovarajuće pripreme za zaštitu i spašavanje, donijeti vlastite planove zaštite i spašavanja, osigurati MTS za provođenje mjera zaštite i spašavanja, organizirati vlastite jedinice civilne zaštite i imenovati povjerenike civilne zaštite, opremiti ih i osposobiti za njihovo djelovanje u zaštiti i spašavanju.

Zakonom o zaštiti i spašavanju utvrđena je obaveza formiranja službi zaštite i spašavanja. Funkciju službe zaštite i spašavanja može imati cijelo privredno društvo-pravno lice ili njegov dio čija je djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje.

Općinski načelnik svojim propisom određuje pravna lica, udruženja građana u kojima će se organizirati službe zaštite i spašavanja koje će djelovati na području općine. Odlukom o organizovanju službi zaštite i spašavanja općine Sanski Most utvrđeno je da se na nivou Općine organizuju slijedeće Službe zaštite i spašavanja: Služba za medicinsku pomoć, Služba za veterinarske poslove, Služba za čistoću, Služba za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, Služba za zaštitu od požara, Služba za spašavanje iz ruševina i Služba za spašavanje sa visna.

Do sada su organizirane slijedeće službe: Služba za medicinsku pomoć, Služba za veterinarske poslove, Služba za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, i Služba za spašavanje sa visna. U slučajevima kad ne postoje uslovi za formiranje ovih službi zaštite i spašavanja u skladu sa Procjenom ugroženosti i materijalnim mogućnostima, Općinski načelnik može organizirati samostalne službe zaštite i spašavanja čiji bi se rad finansirao iz općinskog budžeta.

Humanitarne organizacije i udruženja građana

Značajnu ulogu u provođenju zaštite i spašavanja imaju humanitarne organizacije i udruženja građana koja u sklopu svoje redovne djelatnosti obavljaju poslove i zadatke od značaja za zaštitu i spašavanje kao što su crveni križ/krst, gorska služba spašavanja, planinari, speleolzi, alpinisti, radio amateri, ronici, rafting klubovi i dr.

Zakon o zaštiti i spašavanju omogućio je da ove organizacije i udruženja imaju aktivniju ulogu u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara jer imaju opremu, sredstva i obučene kadrove za izvršavanje pojedinih poslova i zadataka zaštite i spašavanja. Zakonom o zaštiti i spašavanju ostavljena je mogućnost općini da ova pravna lica odredi kao službe zaštite i spašavanja, a odnosi između njih i osnivača službi bili bi uređeni Ugovorom o međusobnim pravima i obavezama u vršenju poslova zaštite i spašavanja za koje su nadležni.

ZAŠTITA OD POŽARA I VATROGASTVO

Zaštita od požara i vatrogastvo su dio jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća Federacije Bosne i Hercegovine.

Zaštita od požara obuhvata skup mjera i radnji upravne, organizacijske, stručne, tehničke, obrazovne i propagandne prirode koje se preduzimaju u cilju sprečavanja izbijanja i širenja požara, njegovog otkrivanja i zaštite ljudi i materijalnih dobara od požara.

Ciljevi zaštite od požara postižu se:

- planiranjem i provođenjem preventivnih mjera zaštite od požara,
- otkrivanjem, obavješćavanjem, sprečavanjem širenja i učinkovitim gašenjem požara,
- sigurnom evakuacijom ljudi i životinja iz požarom ugroženog područja,
- sprečavanjem i umanjivanjem štetnih posljedica požara na ljude i životnu sredinu,
- uspostavljanjem ekonomskog sklada između propisanih preventivnih mjera zaštite od požara i očekivane štete od požara.

Zaštita od požara je djelatnost od posebnog društvenog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu. Zaštitu od požara organizuju i provode pravna i fizička lica, državni organi i druge institucije koje su vlasnici odnosno korisnici građevina i prostora. Osnovni nosilac organiziranja i provođenja zaštite od požara su općina, grad i kanton a Federacija osigurava jedinstveno funkcionisanje zaštite od požara na cjelom području Federacije Bosne i Hercegovine.

Općina u oblasti zaštite od požara i vatrogastva:

- svojim propisom uređuju organizaciju i funkcionisanje zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine,
- organizuje i provodi zaštitu od požara iz nadležnosti općine,
- organizuje profesionalnu vatrogasnu jedinicu općine i obezbjeđuje materijalne, kadrovske, tehničke i druge uslove za efikasno funkcionisanje te jedinice,
- utvrđuje procjenu ugroženosti od požara, program razvoja zaštite od požara i vatrogastva i plan zaštite od požara na području općine, finansira potrebe zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine.

Vatrogastvo je obavezna javna služba čija je djelatnost zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od požara čije trajno i neometano obavljanje osigurava Federacija BiH, kantoni i općine na način utvrđen Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu. Vatrogasnu djelatnost obavljaju vatrogasne jedinice, vatrogasna društva i vatrogasni savezi.

Osnovni nosilac organiziranja, pripremanja i provođenja vatrogasne djelatnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine su općine, grad i kanton, a Federacija osigurava jedinstveno i efikasno funkcionisanje ove djelatnosti na području Federacije.

Struktura vatrogasnih snaga utvrđuje se u skladu sa Procjenom ugroženosti od požara i kadrovskim i materijalnim i drugim uslovima kantona, općine.

Osnovne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti su :

1. Profesionalna vatrogasna jedinica koju osniva općina
2. Dobrovoljne vatrogasne jedinice koje osnivaju dobrovoljna vatrogasna društva;
3. Vatrogasne jedinice pravnih lica koje predstavljaju dopunske snage za vatrogastvo;
4. Jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, Služba civilne zaštite, Štab civilne zaštite
5. Operativni centar civilne zaštite općine, koji osigurava komunikacijsko-informacijsku podršku Štabu civilne zaštite i drugim organima koji rukovode akcijama zaštite i spašavanja na području ugroženom od požara.

Vatrogasnu djelatnost na području Općine obavljaju profesionalne, dobrovoljne i vatrogasne jedinice pravnih lica. Do 2009.godine profesionalna vatrogasna jedinica općine bila je organizovna kao samostalna općinska služba unutar jedinstvenog općinskog organa uprave. Donošenjem Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ona postaje unutrašnja organizaciona jedina (Odsjek) u okviru Općinske službe civilne zaštite.

Profesionalna vatrogasna jedinica je glavna snaga u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom koju je osnovala općina kao vlastitu profesionalnu vatrogasnu jedinicu.

Pregled popunjenosti i opremljenosti PVJ

Broj pripad.	Vatrogasna i druga vozila		Kolektivna oprema		Lična zaštitna oprema		Sredstva veze i komunikacije	
	Naziv, opće karakteristike, god.proizvodnje	Broj vozila	Naziv, opće karakteristike	Kol.	Naziv, opće karakteristike	Kol.	Naziv, opće karakteristike	Kol.
15.	kombinovano VD2	1	agregat 7 kw	1	radon odijelo	16	VHF bazna st.	1
	"Mercedes" 1879. god.		naprtnjače	20	radni kombin.	16	Ručne radio stanice	4
	Nav.v. "Magirus" 170D 1979.god.	1	metlarice	15	čizme	18		
	nav.v."Magirus" 110 1970. god.	1	lopate	5	rukavice	16		
			vile	5	šljem	20		
	auto-ljestve "Magirus" 170 1970. god.	1	motorna pila	4	opasač	20		
	the.voz "Mercedes" TLF 1974.god.komn.voz.Lada-Niva 2010.god.	1	bater.lampa uže	3	sjekirica	6		
				3	uniforma	19		
		1	ljestve alu (4m)	3	spirton za dis	5		
			ljestve kukače	3				
			us.cr."A"	15				
			us.cr."B"	2				
			us.cr."C"	2				
			potisna cr."B"	20				
			potis. cr."C"	20				
			hid.NAS."B"	20				
			prelazne	5				
				5				
			sp B/C hid.klj. komp 15b	5				
				1				

Dobrovoljno vatrogastvo na našem području nije zaživjelo tako da se može reći da su postojeća općinska vatrogasna jedinica sa 17 uposlenih i vatrogasna jedinica ŠPD "UNSKO-SANSKE ŠUME" poslovna jedinica S.Most sa 18 uposlenih, osnovni nosioci akcija gašenja požara. Članom 88. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu utvrđena je obaveza pravnih lica koja proizvode, prerađuju, distribuiraju ili skladište zapaljive, eksplozivne i druge opasne materije da organiziraju vatrogasnu jedinicu. Takvih preduzeća na području općine Sanski Most nema.

Vatrogasna vozila, sprave za gašenje i ostala oprema Profesionalne vatrogasne jedinice su trenutno u ispravnom stanju, ali posebno vatrogasna vozila su dosta stara (1970; 1974; 1979. god. proizvodnje) što otežava njihovo održavanje. Neophodna je potreba znavljanja istih.

Upravne, stručne i druge poslove iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva obavlja Općinska služna civilne zaštite.

Financijska sredstva potrebna za organizovanje i provođenje mjera zaštite od požara i obučavanje i osposobljavanje zaposlenih lica za zaštitu od požara planiraju i osiguravaju organi uprave općine, javne ustanove, privredna društva, i druga pravna lica za objekte i prostore u njihovom vlasništvu u okviru sredstava za obavljanje njihove redovne djelatnosti.

Vatrogasna djelatnost na području Općine finansira se:

- Budžeta općine,
- sredstava pravnih lica i vatrogasnih društava,
- donacija,
- međunarodne pomoći,
- drugih izvora utvrđenih zakonom.

Pored navedenih za finansiranje vatrogastva, Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastva utvrđen je poseban izvor finansiranja iz premija osiguranja. Sva osiguravajuća društva na području Federacije BiH dužna su za zaštitu od požara i vatrogastvo prilikom osiguravanja imovine od požara i prirodnih sila iz premije osiguranja izdvojiti finansijska sredstva u iznosu od 6% i 1% sredstava naplaćenih iz funkcionalne premije osiguranja motornih vozila. Sredstva se uplaćuju na poseban račun budžeta kantona, a vode se na jedinstvenom transakcijskom računu Federacije, kantona i općina. Ova sredstva raspoređuju se tako da 10% pripada Federaciji BiH, 20% pripada kantonu od čega 4% za dobrovoljne vatrogasne jedinice i 70% općini od čega 6% za dobrovoljne vatrogasne jedinice. Zbog nejasne i neprecizno utvrđene pravne norme kojom se utvrđuje ova obaveza osiguravajućih društava, uplata sredstava iz premija osiguranja od donošenja zakona do danas nije zaživjela na području kantona.

F – Jedinice civilne zaštite

Jedinice civilne zaštite osnivaju se, opremaju i osposobljavaju kao operativne snage civilne zaštite radi neposrednog angažovanja na izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te otklanjanja posljedica nastalih djelovanjem tih nesreća. Jedinice civilne zaštite formiraju se kao jedinice opće i specijalizirane namjene. Vrsta, veličina i broj jedinica civilne zaštite uređuje se na osnovu Procjene ugroženosti općine kao i ljudskih, materijalnih i drugih mogućnosti kojima raspolaže općina, a popunjavanje istih se vrši na teritorijalnom principu.

Odlukom o formiranju jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene na području općine Sanski Most potrebno je formirati: 22 jedinice civilne zaštite opće namjene sastava voda (32 pripadnika) i 2 jedinice sastava odjeljenja (11 pripadnika, sa sredstvima i opremom prema propisanoj materijalnoj formaciji) i dvije Specijalizirane jedinice civilne zaštite: Specijalizirani vod civilne zaštite za spašavanje iz ruševina (28 pripadnika) i Specijalizirani vod civilne zaštite za asanaciju terena (36 pripadnika.)

Nije moguće izvršiti popunu naprijed navedenih struktura, zbog toga što još uvijek ne postoji podzakonski akti viših nivoa vlast o evidenciji obveznika civilne zaštite

Navedene jedinice se opremaju sredstvima i opremom prema propisanoj materijalnoj formaciji.

Komisija za procjenu šteta nastalih od prirodnih i drugih nesreća

Procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, utvrđivanje vrste i veličine štete koje nastaju na materijalnim dobrima, u skladu sa članom 7. Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća, vrši općinska Komisija za procjenu šteta, a koju je formirao Općinski načelnik. Rezultati procjene štete koriste se za utvrđivanje konkretnih mjera koje treba preduzimati radi otklanjanja nastalih šteta, za utvrđivanje veličine gubitaka u društvenom bogatstvu, za odlučivanje o pružanju pomoći nastradalom području i za saniranje posljedica od prirodnih i drugih nesreća na području Općine. Pored konkretnih zadataka, utvrđenih Uredbom, Komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća se obrazuje i radi zakonitog, racionalnog i ekonomičnog, odnosno transparentnog korištenja budžetskih sredstava u saniranju i ublažavanju posljedica nastalih djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

Izvori finansiranja zaštite i spašavanja

Zaštita od prirodnih i drugih nesreća finansira se iz:

1. Budžeta općine,
2. Sredstava pravnih lica,
3. Osiguranja
4. dobrovoljnih priloga i drugih izvora utvrđenih Zakonom

Procjenom ugroženosti Federacije Bosne i Hercegovine od prirodnih i drugih nesreća koja je usvojena Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine V broj 328/05 od 30.06.2005. godine i V broj: 2003/2014 od 13.11.2014. godine „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 95/14 u Poglavlju E-Potrebna finansijska sredstva, Zaključak 6.9 utvrđeno je:

„Za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u budžetu Općine osiguravaju se finansijska sredstva u visini od 1 % od ukupnog budžeta za tekuću godinu. Od ovako izdvojenih sredstava 70 % se izdvaja za potrebe provođenja preventivnih mjera zaštite i spašavanja i finansiranje mjera zaštite od požara utvrđenih u Zakonu o zaštiti od požara i finansiranje zajedničkih aktivnosti na zaštiti i spašavanju u Bosni i Hercegovini, a 30 % za potrebe sanacije šteta od posljedica prirodnih i drugih nesreća, te za isplate naknada u zaštiti i spašavanju. O ovim sredstvima odlučuje Općinski načelnik.“

Izvori finansiranja zaštite i spašavanja na općinskom nivou su budžetska sredstva Općine i ona su nedovoljna za finansiranje zaštite i spašavanja. Uglavnom se finansira redovan rad Službe civilne zaštite.

Da bi se osigurala sredstva za finansiranje zaštite i spašavanja, Zakonom o zaštiti i spašavanja članom 180. utvrđena je posebna naknada za štetu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće uposlenika. Posebnu naknadu uplaćuju sva pravna lica i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost.

Ta sredstva se moraju voditi na posebnom transakcijskom računu Budžeta općine. Da bi se osigurala zaštita ovih sredstava od ne namjenskog trošenja, Zakonom je propisano u koje svrhe se isključivo mogu trošiti sredstva. Sredstva koja se ostvare u toku godine ne gasi se istekom kalendarske godine, već se prenose u narednu godinu i akumuliraju sa sredstvima koja se prikupe u toku naredne godine.

Dostignuti stepen zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća

Razvoj zaštite ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ne može se posmatrati odvojeno od razvoja oblasti društvenog života u kojim se obavljaju poslovi i zadaci koji stoje u direktnoj ili indirektnoj vezi sa prirodnim i drugim nesrećama, i zaštitom od posljedica koje te nesreće prouzrokuju. Sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ima multidisciplinarni karakter, u sebe uključuje sve oblasti života kao što su oblasti zdravstva, veterinarstva, poljoprivrede, vodoprivrede, šumarstva, građevinarstva, industrije, energetike, saobraćaja, zaštite okoline, vazduha, meteorologije i dr.

Kroz normativno uređenje ovih oblasti svako društvo, da bi se zaštitilo, mora urediti i segment zaštite ljudi i materijalnih dobara od štetnog djelovanja od prirodnih ili antropogenih sila koje mogu dovesti do nastanka prirodne ili druge nesreće.

Razvoj zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na prostoru Općine može se podijeliti u dva perioda: - period do 1990. godine i period poslije 1990. U prvom periodu razvoj zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća odvijao se unutar socijalističkog sistema, Ustava i pravnih propisa bivše države.

Osnovne karakteristike razvoja zaštite i spašavanja u tom periodu su: zakonski propisi na državnom nivou koji su uređivali oblast zaštite i spašavanja, veći životni standard, a samim tim i sigurniji izvori finansiranja svih oblasti u okviru kojih su se obavljali poslovi od značaja za zaštitu i spašavanje.

Drugi period karakterističan je po tome što je većina oblasti u kojima se obavljaju poslovi zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u nadležnosti entiteta ili kantona, što entitetski zakoni veoma neprecizno utvrđuju obaveze kantona i općina u oblasti zaštite i spašavanja, a samim tim i loše utvrđena raspodjela prihoda koja se ostvaruje u pojedinim oblastima koje su značajne za zaštitu i spašavanje. Pored toga, veoma nizak stepen ekonomskog razvoja BiH pa i područja općine negativno se odražava na stepen ulaganja finansijskih sredstava u zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, a posebno u **preventivu**, koja je osnovna pretpostavka uspješne zaštite, odnosno sprečavanja nastajanja ili ublažavanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Prirodne nesreće se ne mogu predvidjeti i one se javljaju u ciklusima sa različitim vremenskim periodima ponavljanja, jednom ili dva puta godišnje (poplave) ili svakih 20-50-100 ili više godina (ostale nesreće), pa je iz tih razloga veoma teško odrediti dostignuti stepen razvoja zaštite i spašavanja jer se on najbolje može provjeriti ako se cjelokupni društveni sistem postavi pred izazove koje donose prirodne i druge katastrofe.

Najnovija istraživanja Ureda Ujedinjenih naroda za smanjenje rizika od katastrofa (UNISDR) i Centra za praćenje unutrašnjeg raseljavanja (IDMC), na Međunarodni dan smanjenja rizika od katastrofa 2017. godine pokazuju da se godišnje zbog iznenadnih prirodnih katastrofa poput poplava i ciklona raseljava u

zemljama koje su najsklonije prirodnim katastrofama, u slučaju da se ne postigne značajan napredak u npravljanju rizikom od katastrofa

Dosađasnja istraživanja nastanka prirodnih i drugih nesreća i katastrofa pokazuju: da one ugrožavaju i razvijene i nerazvijene, da su one u nerazvijenim zemljama češća pojava, da su posljedice štete od nesreća u njima mnogo veće i da oporavak od nesreće traje mnogo duže nego u razvijenim zemljama. Što su ulaganja u razvoj i preventivu veća, posljedice su manje i obratno što su ulaganja manja, veće su štete od prirodnih i drugih nesreća.

III

PREVENTIVNE I DRUGE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA KOJE ĆE SE PROVODITI

1. ZEMLJOTRESI

Zemljotresi koji su zadesili Bosansku Krajinu 26. i 27. oktobra 1969. godine, izazvali su značajne seizmičke efekte na području općine Sanski Most, pri čemu je došlo do oštećenja materijalnih dobara u oblasti privrede, stanovanja, zdravstva, kulture, infrastrukture. Općina se nalazi u blizini banjalučkog seizmogenog područja, seizmičkog intenziteta od VII do IX stepeni MKS i pod utjecajem je tog područja, koji je seizmički jedno od najaktivnijih žarišta u BiH i šire (razorni potresi 1884., 1955., 1969., 1981. godine). Seizmološke karakteristike područja općine ukazuju na permanentnu opasnost od zemljotresa, a samim tim i na konstantnu potrebu provođenja preventivnih mjera još u fazi prostornog i urbanističkog planiranja i projektovanja.

Oblasti meteorologije, seizmologije, građenja, prostornog planiranja koje su od izuzetnog značaja za zaštitu od zemljotresa su nakon rata, Ustavom F BiH podjeljene na više nivoa organizovanja vlasti što se negativno odrazilo na ove oblasti i dovelo do alarmantnog stanja naročito u oblasti građenja i prostornog planiranja.

Mjere koje će se provoditi u programskom periodu :

- Striktno poštovanje tehničkih propisa za projektovanje i građenje u seizmičkim područjima;
- Utvrditi stepen seizmičke ugroženosti područja Općine;
- Utvrditi i ocijeniti povredljivost osnovnih funkcija naselja u odnosu na potencijalnu seizmičku opasnost;
- Utvrditi stanje i karakteristike postojećeg građevinskog fonda na području općine;
- Utvrditi tipove stambene izgradnje
- Utvrditi stanje primarnih i sekundarnih saobraćajnica;
- Utvrditi stanje snabdijevanja vodom i sagledati mogućnost alternativnog snabdijevanja vode za piće i industrijskom vodom u slučaju poremećaja normalnog snabdijevanja;
- Utvrditi stanje i razmještaj privrednih, upravnih, zdravstvenih, kulturno-prosvjetnih objekata;
- Utvrditi bezbjedne površine za prihvati ljudi iz ugroženih područja kao i lokacije za postavljanje šatorskih naselja, prihvatnih ambulanti, poljskih bolnica i mjesta za masovnu ishranu;
- Razraditi i sprovesti program upoznavanja i obučavanja stanovništva sa normama življenja i ponašanja u zavisnosti od stepena seizmološke ugroženosti datog naseljenog mjesta;
- Razraditi operativne planove i zadatke za intervencije neposredno poslije zemljotresa, kao i ekipe koje trebaju da učestvuju u tome;
- Obezbjediti mogućnost blagovremenog i istinitog obavješćavanja stanovništva o stanju i zbrinjavanjima koja se dešavaju na ugroženom području

Aktivnosti

- Izraditi prostorne i urbanističke planove općina;
- Izraditi seizmotektonsku kartu područja Kantona;
- Izraditi karte seizmološke mikrojeonizacije općine;
- Izvršiti modernizaciju i osavremenjivanje meteoroloških stanica na području općine sa opremom za registriranje, prikupljanje i analiziranje seizmotektonskih pojava;

Nosioci provođenja predviđenih programskih mjera i aktivnost za zaštitu od zemljotresa su;

1. Hidrometeorološki zavod Federacije Bosne i Hercegovine
2. Kantonalno ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline,
3. Općinska služba za prostorno uređenje, građenje i stambene poslove,
4. Služba civilne zaštite općine.

2. POPLAVE

Analiza hidrografskih i hidroloških karakteristika izvršena u Procjeni ugroženosti općine pokazuje da je rizik od poplava manjeg i većeg inteziteta na našem području dosta visok. Njih karakteriše ciklično pojavljivanje, jesen - proljeće, u kratkim vremenskim razmacima, kao posljedica velikih kišnih padavina ili naglog otapanja snijega. U ljetnom periodu najčešće se javljaju bujične poplave koje nastaju kao posljedica obilnih kišnih padavina usljed čega dolazi do neočekivanog plavljenja terena vodenom masom koja se formira na bujičnim tokovima.

U pojedinim dijelovima općine, podzemne vode koje se pojavljuju nakon povlačenja rijeke Sane i njenih pritoka u korita, nanose velike materijalne štete na poljoprivrednom zemljištu, stambenim i infrastrukturnim objektima.

Osnovni uzroci poplava na području općine su:

- Nedovoljni proticajni kapacitet korita vodotoka;
- Izuzetno mali uzdužni pad korita;
- Neizgrađenost zaštitnih nasipa i drugih objekata za zaštitu od voda
- Neuređena korita bujičnih vodotoka;
- Nelegalno građenje u obalnom pojasu vodotoka;
- Odlaganje smeća i drugih otpada u korita i na obale vodotoka;
- Oštećenje i uništavanje odbrambenih nasipa;
- Neplanska sječa šume i uništavanje vegetacije što dovodi do erozije zemljišta.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom period

- Izrada općinskog plana odbrane od poplave
- Istraživanje mogućnosti pojave poplava;
- Organizacija osmatranja hidrometeoroloških prilika i prognoziranje;
- Izgradnja i održavanje zaštitnih vodoprivrednih objekata,.
- Organizovanje i izvođenje antierozivnih radova na slivovima;
- Izvođenje radova na regulaciji vodotoka;
- Izrada svih vrsta ojačanja zaštitnih vodoprivrednih objekata;
- Opterećenje unutrašnje kosine nasipa vrećama sa pijeskom
- Prosjecanje nasipa i upuštanje poplavnih voda u vještačke retenzije
- Pumpanje vode u kanalsku mrežu
- Izgradnja druge odbrambene linije
- Evakuacija ljudi i imovine.

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti

1. Agencija za sliv rijeke Save
2. Općinska služba za razvoj, poduzetništvo i resurse,
3. Općinski komunalni fond
4. JKP "VIK" Sana Sanski Most
5. Općinska služba civilne zaštite.

Sva naseljena mjesta Općine, industrijske zone, šumsko – poljoprivredne površine i izletišta mogu biti ugroženi požarom manjih ili većih razmjera. Kad su u pitanju požari u naseljenim mjestima, najugroženija su gusto izgrađena naselja bez kvalitetno uređenih prometnica, požarnih puteva i sl., što je naročito izraženo u selima; stambeni blokovi u gradskom području, kao i naselja koja su smještena u blizini šumsko – poljoprivrednih površina i manja naselja smještena na obroncima okolnih planina. Najugroženija područja od pojave šumskih požara su ona koja se nalaze u zonama mladih četinarskih šuma, u kojima uslijed paljenja korova požar može da izbije i najmanjom nepažnjom, što je ujedno i najveći uzročnik pojave požara u proteklom periodu. Izbijanjem šumskih požara vrlo često je ugroženo i šire područje i veći dio naselja pojavom širokih dimnih zavjesa, koje se u ljetnom periodu uslijed visokog zračnog pritiska spuštaju u kotlinu i zagađuju širu okolinu, te ugrožavaju ljude i materijalna dobra. Izrazito sušno vrijeme proteklih godina pogodovalo je nastanku šumskih požara, veličini površina zahvaćenim požarima, dužini trajanja požara, te otežavalo gašenje požara. Za gašenje šumskih požara u općini Sanski Most, neophodno je angažiranje većeg broja vatrogasaca i stanovništva, kao i upotreba znatnih tehničkih sredstava. Požari se najčešće pojavljuju početkom proljeća i u vrijeme sušnih ljetnih perioda kada visoke temperature pogoduju nastanku i širenju šumskih požara. Pojavljuje se velika opasnost da vatrom budu zahvaćena naseljena mjesta koja se nalaze u šumskom masivu.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu

3.1. Normativne i organizacijsko-tehničke mjere

- Redovno ažurirati donešene propise iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva iz nadležnosti općine,
- Redovno ažurirati procjenu ugroženosti i plan zaštite od požara općine,
- Profesionalnu vatrogasnu jedinicu općine organizovati u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i procjenom ugroženosti općine od požara,
- Popuniti profesionalnu vatrogasnu jedinicu u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji organa uprave općine Sanski Most
- Utvrditi ličnu i materijalnu formaciju profesionalne vatrogasne jedinice općine u skladu sa planom zaštite od požara općine;
- U planu zaštite od požara općine utvrditi koja pravna lica na području općine su dužna donijeti procjenu ugroženosti, plan zaštite od požara i osnovati vlastitu vatrogasnu jedinicu;
- U skladu sa procjenom ugroženosti od požara općine u planu zaštite od požara općine, utvrditi u kojim dobrovoljnim vatrogasnim društvima će se formirati dobrovoljne vatrogasne jedinice;
- Izvršiti popunjavanje profesionalne vatrogasne jedinice stručnim kadrovima visoke stručne spreme sa položenim ispitom za rukovodioca akcije gašenja požara;
- U budžetu općine planirati finansijska sredstva za nabavku materijalno – tehničkih sredstava i opreme za dobrovoljne vatrogasne jedinice, ako su planom zaštite od požara općine te jedinice određene za izvršenje određenih poslova i zadataka i zaštite od požara na području općine;
- U profesionalnoj vatrogasnoj jedinici općine izvršiti zadržavanje ili nabavku novih materijalno tehničkih sredstava i opreme u skladu sa propisom o minimumu tehničke opreme i sredstava i rokovima korištenja te opreme i sredstava;
- Za vatrogasce u profesionalnoj vatrogasnoj jedinici izvršiti nabavku vatrogasnih uniformi, lične, i zajedničke zaštitne odjeće, obuće i opreme;
- U profesionalnoj vatrogasnoj jedinici, izvršiti nabavku novih vatrogasnih vozila i druge tehnike;
- U profesionalnoj vatrogasnoj jedinici općine organizovati sistem radio i drugih veza, kao dio komunikaciono-informacionog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, u okviru operativnih centara civilne zaštite;
- Za smještaj profesionalne vatrogasne jedinice općine i vatrogasne opreme i tehnike renovirati objekte u skladu sa propisom o uslovima koje moraju ispunjavati ti objekti;
- Izvršiti nabavku sredstava veze za dobrovoljne vatrogasne jedinice, kako bi u uslovima povećane požarne opasnosti mogle organizovati dežurstva i pravovremeno izaći na vatrogasnu intervenciju;

3.2. Urbanističke mjere

- Osigurati da se pri izradi dokumenata prostornog uređenja, prostornih, urbanističkih i drugih planova predvide prostorne i tehničke mjere zaštite od požara i to:
 - uslove za efikasno spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
 - potrebne razmake i protivpožarne udaljenosti između objekata;
 - saobraćajne i manipulativne površine za interventna vozila;
 - izvore za snabdijevanje vodom za gašenje požara;
 - primjena odgovarajućih materijala koji ne mogu biti uzročnici nastanka i prenosa požara;
 - pri projektiranju građevina u kojima se proizvode ili uskladištavaju eksplozivne materije i zapaljive tečnosti i gasovi, građevine za kolektivno stanovanje, industrijskih građevina i građevina za javnu upotrebu, obavezno izraditi elaborate zaštite od požara;
 - pri projektiranju stambenih građevina sa četiri ili više nadzemnih etaža, industrijskih građevina, energetskih objekata i građevina za javnu upotrebu (bolnice, hoteli, sportske i druge dvorane, robne kuće, škole isl.) obavezno projektovati požarne stepenice;
 - pri određivanju mikro i makro lokacije objekata voditi računa o saobraćajnoj povezanosti, klimatskim uslovima, transportu važnih energenata, tipovima gradnje;

3.3. Mjere za obezbjeđenje vode za gašenje požara

- Pravno lice koje upravlja vodovodnom mrežom dužno je pri izgradnji, rekonstrukciji i korištenju ove mreže osigurati propisan protočni kapacitet i pritisak u vodovodnoj mreži;
- Pri izgradnji i rekonstrukciji lokalnih vodovoda u ruralnim područjima projektovati i izgraditi hidrantsku mrežu;
- Sačiniti katastar hidrantske mreže sa uvrštenim mjestima hidranata;
- Sve podzemne hidrante pronaći i propisno obilježiti i omogućiti njihovo nesmetano korištenje;
- Na svim mjestima na kojima je razmak između podzemnih hidranata veći od 150 m, ugraditi nadzemne hidrante;
- Kod podzemnih hidranata koji nisu obilježeni na propisan način postaviti natpisne pločice sa oznakama udaljenosti na najbližim građevinama, čelični ili betonski stub;
- Kontrolisati pritisak i količinu vode u vodovodnom sistemu najmanje jedanput godišnje;
- Izgraditi privremeno ili stalno postrojenje za zahvatanje površinske vode na otvorenim vodotocima kako bi se nadomjestio nedostatak vode za gašenje požara;
- Izgraditi prilazne puteve i platforme za vatrogasna vozila do postrojenja za zahvatanje površinske vode za gašenje požara;

3.4. Mjere zaštite u posebno ugroženim objektima i prostorima

- U objektima u kojima boravi veći broj ljudi riješiti redovnu kontrolu i preglede ložišta, dimnjaka i dimovodnih kanala, unutrašnje hidrantske mreže i opreme za njeno korištenje, aparata za gašenje početnih požara i druge opreme za gašenje požara;
- U objektima kolektivnog stanovanja izvršiti uklanjanje smeća i drugih lako zapaljivih materijala iz podruma, stubišta, potkrovlja i drugih zajedničkih dijelova objekta;
- Izgrađene vatrogasne prilaze, pristupe i druge manipulativne prostore namijenjene za korištenje vatrogasnih vozila i tehnike, redovno održavati i omogućiti njihovo nesmetano korištenje;
- Gromobranske instalacije na objektima redovno održavati i izvršiti zamjenu oštećenih i neispravnih dijelova;
- Pri projektovanju i izgradnji skladišta pridržavati se Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija;
- Objekte industrijskih preduzeća na području kantona koja nisu privatizirana staviti pod stalno fizičko obezbjeđenje i preduzeti mjere da se ti objekti zaštite od požara;
- Vlasnici i korisnici postrojenja i skladišta zapaljivih tekućina, plinova i drugih opasnih materija dužni su se pridržavati propisa za prevoz i uskladištenje takvih materija;
- Izraditi bazu podataka o svim objektima u kojima se vrši promet zapaljivih tečnosti, gasova, eksplozivnih i drugih materija;
- Izraditi bazu podataka o starosti građevinskih objekata i broju osoba koje privremeno ili stalno borave u njima;

3.5. Mjere zaštite od požara za šume i šumsko zemljište

- Izmjenama propisa iz oblasti poljoprivrede i šumarstva utvrditi obavezu donošenja podzakonskih propisa iz oblasti zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta od požara i loženja vatre na otvorenom, spaljivanje trave, korova i drugog poljoprivrednog otpada;
- 22.- Pojačati inspekcijski nadzor u oblasti poljoprivrede, šumarstva i zaštite od požara radi kontrole provođenja utvrđenih mjera zaštite od požara;
- Za šume i šumsko zemljište izraditi Kantonalni šumsko-razvojni plan, čiji je sastavni dio i Procjena ugroženosti šuma od požara i smjernice za zaštitu šuma od požara;
- Izraditi plan zaštite šuma od požara za sve šume I i II kategorije ugroženosti od požara;
- Izvršiti kategorizaciju privatnih šuma prema stepenu ugroženosti od požara;
- Putem sredstava informisanja i pisanih obavijesti redovno obavještavati i upozoravati stanovništvo na potrebu provođenja preventivnih mjera zaštite od požara;
- Organiziranu osmatračko-dojavnu službu za pravovremeno otkrivanje šumskih požara, i tu službu angažovati i izvan požarne sezone, jer veliki broj šumskih požara nastaje izvan te sezone;
- Za gašenje šumskih požara u okviru šumsko-privrednog društva organizovati vlastitu službu za zaštitu od požara – vatrogasnu jedinicu, i istu opremiti vatrogasnom tehnikom i opremom za gašenje šumskih požara;
- Redovno provoditi preventivno uzgojne radove u šumama i šumskom zemljištu kao što su: njega sastojina, pravovremena proreda sastojina, kresanje i uklanjanje suhog granja, izrada i održavanje protivpožarnih prosjeka i puteva, izrada protivpožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste, uređivati i održavati pristupačne vodene resurse za gašenje šumskih požara;
- Redovno čišćenje i uspostavljanje sigurnosnih visina i udaljenosti na trasama elektroenergetski vodova;
- Redovno čistiti i održavati rubne pojaseve uz javne puteve;
- Postaviti i redovno održavati znakove upozorenja i zabrane (zabrana loženja vatre, pušenja, kampiranja i sl.) na ivicama šuma i putevima koji prolaze kroz šume;

3.6. Mjere zaštite od požara na poljoprivrednom zemljištu

- Izvršiti kategorizaciju poljoprivrednog zemljišta prema stepenu ugroženosti od požara;
- Izmjenom zakonskih propisa u oblasti poljoprivrede utvrditi obavezu vlasnika odnosno korisnika poljoprivrednog zemljišta da organizuju osmatračko-dojavnu službu za pravovremeno otkrivanje požara na poljoprivrednom zemljištu;
- Kroz izmjene zakonske regulative osigurati korištenje poljoprivrednog zemljišta da bi se obrađivanjem smanjile zapuštene poljoprivredne površine;
- Poljoprivredno zemljište mora se obrađivati uz primjenu agrotehničkih mjera na način da se ne umanjuje njihova vrijednost. U toku korištenja poljoprivrednog zemljišta obavezno je uređivanje i održavanje rubova, živica, međa, poljskih puteva i kanala;
- Kanali i ostali vodotoci koji se mogu koristiti za gašenje požara na otvorenom prostoru moraju se obavezno čistiti, a prilazni putevi za vatrogasna vozila održavati;
- U vrijeme priprema poljoprivrednih površina za sjetvu, berbe i u vrijeme povećane ugroženosti od požara na otvorenom prostoru, aktivirati osmatračko-dojavnu službu za pravovremeno otkrivanje požara;
- Pri spaljivanju korova, suhe trave, granja i drugog poljoprivrednog otpada obezbijediti odgovarajuća sredstva za gašenje požara i preduzeti sve potrebne mjere za zaštitu od požara propisane Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu i propisima o spaljivanju poljoprivrednog otpada na poljoprivrednim i drugim površinama;
- Redovno organizovati savjetodavne sastanke za sve učesnike provođenja zaštite od požara na otvorenom prostoru, sa vlasnicima šuma i poljoprivrednog zemljišta, stanovništvom ruralnih područja koja graniče sa poljoprivrednim i šumskim zemljištem, i inspektorima zaštite od požara, u cilju preduzimanja preventivnih mjera na smanjenju i otklanjanju opasnosti od požara na otvorenom prostoru;

Nosilci provođenja programskih mjera i aktivnosti :

1. JP „Elektroprivreda BiH“ Sarajevo
2. AD „Elektroprenos“ Banja Luka
3. JU „Direkcija magistralnih cesta „ FBiH
4. JU „Direkcija regionalnih cesta „ USK-a
5. Skupština i Vlada Unsko-sanskog kantona,
6. Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva kantona
7. Ministarstvo građevina, prostornog uređenja i zaštite okoliša kantona
8. Uprava za inspekcije kantona
9. Kantonalna uprava civilne zaštite
10. Kantonalna uprava za šumarstvo
11. ŠPD „Unsko-sanske šume“ Bosanska Krupa, Podružnica Sanski Most
12. Općinsko vijeće
13. Općinska služba za razvoj, poduzetništvo i resurse
13. Općinska služba za prostorno uređenje, građevine i stambene poslove
14. Općinska služba civilne zaštite
15. JP „VIK“ Sanski Most
16. Vlasnici, korisnici odnosno upravitelji stambenih, poslovnih, javnih i drugih objekata

4. ZAŠTITA OD MINA I NEEKSPLODIRANIH UBOJNIH SREDSTVA -(NUS)-

Općinina Sanski Most prema ugroženosti od NUS-a i mina spada u ugroženija područja u USK-a i BiH. Ukupna sumnjiva površina kontaminirana minama iznosi oko 26,15 km² (3,22 % ukupne površine Općine), a po kriterijima za klasifikaciju sumnjive površine: I (prva) kategorija iznosi oko 8,9 km², II (druga) kategorija oko 12,2 km² i III (treća) kategorija oko 4,05 km².

Od prestanka rata, deminirano je 1,63 km² što je oko 6,37% od ukupne kontaminirane površine.

Deminiranje su vršili deminerski timovi Vojske BiH, Federalne uprave civilne zaštite, komercijalne i nevladine humanitarne deminerske organizacije. Finansiranje navedenih aktivnosti vršeno je većim dijelom iz donatorskih sredstava, a manjim dijelom iz budžeta općine.

Bosna i Hercegovina se na osnovu Otavske konvencije obavezala da će do 2019. godine izvršiti Strategiju protivminskog djelovanja koju je usvojilo Vijeće ministara 2008. godine.

Obzirom na dosadašnje učinke protuminskih aktivnosti na području BiH, a pogotovo na području USK-a i općine Sanski Most, očito je da VIZIJA Strategije protivminskog djelovanja BiH - Bosna i Hercegovina bez mina do 2019. godine – neće biti realizirana.

I danas postoje prostori na kojima nije moguć povratak izbjeglog i raseljenog stanovništva, rekonstrukcija infrastrukturnih objekata, značajne poljoprivredne i šumske površine blokirane su usljed miniranosti, te korištenje istih je onemogućeno.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi:

Radi ubrzanja procesa deminiranja i realizacije ciljeva protivminskog djelovanja u BiH neophodno je da:

- Država, Federacija i Kantoni trebaju da osiguraju više finansijskih sredstva za deminiranje;
- Osigurati više finansijskih sredstva u budžetu općine za stabilno i kontinuirano finansiranje deminiranja;
- povećati deminiranu površinu i obezbijediti uslove za kontinuirano i efikasno sprovođenje operacija humanog deminiranja uz povećan angažman finansija sa državnog novca;
- prioritetno deminirati lokalitete koji su u funkciji razvoja turizma i poljoprivredne i šumske resurse koji su u funkciji razvoja privrede općine;
- provoditi mjere upozoravanja na mine i edukaciju stanovništva i time smanjiti nivo opasnosti od mina;
- osigurati da se dio sredstava planira za realizaciju programa upozoravanja na mine i obilježavanje sumnjivih površina;
- razvijanje svih oblika prevencije o minskim opasnostima kroz ugradnju programa «Svjesnost o minama» u nastavne planove i programe osnovnih i srednjih škola;
- osigurati uslove za potpuno uključivanje žrtava mina u društvenu zajednicu, kroz razvoj programa pomoći, koji podrazumijeva obezbjeđenje medicinskih, socijalnih i ostalih stručnih usluga.

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti

1. Centar za uklanjanje Mina u Bosni i Hercegovini (BHMIC)
2. Regionalni ured MAC-a Bihać
3. Zakonodavni i izvršni organi vlasti kantona
4. Kantonalna uprava civilne zaštite
5. Kantonalni kordinator za deminiranje,
6. Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
7. Kantonalno inistarstvo rada i socijalne politike
8. Zakonodavni i izvršni organi vlasti općine
9. Općinska služba civilne zaštite i općinski koordinatori za deminiranje

5. ODRONJAVANJE I KLIZANJE TLA

Teritorij općine Sanski Most odlikuje se složenom geološko - litološkom građom, djelovanjem klimatskih faktora i u sklopu hidroloških uvjeta, stvoren je zemljani pokrov šarolikog tipološkog sastava tla, klasificiranog u dvije grupe, te vođenim tokovima različitog nagiba i značajnim utjecajem čovjekovog rada na terenu. Sve navedeno ima u odgovarajućem obimu utjecaja na inženjerskogeološke karakteristike terena.

Klizišta predstavljaju posebno značajnu opasnost za materijalna dobra i ljudske živote u općini Sanski Most, a posebno za naselja smještena na brdovitim predjelima. Aktiviranje klizišta najčešće se dešava uslijed povedane količine podzemnih voda u proljeće, ali nerijetko je uzrokovano nezakonitom i neplanskom gradnjom.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu

- Izvršiti ažuriranje svih aktivnih klizišta na području općine;
- Utvrditi razmjere, prioritete sanacije i predložiti provođenje preventivnih mjera kao što su: ublažavanje nagiba padina, rasterećenje gornjih dijelova padina-vrha klizišta, izgradnja potpornih zidova, dreniranje terena i pošumljavanje padine i dr.
- Izraditi plan sanacije klizišta i kroz plan utvrditi korekcijske mjere kao što su: zatvaranje odnosno tamponiranje glinovitim nabojima svih vidljivih pukotina na klizištu u cilju sprečavanja nekontrolisanog poniranja vode u klizišno tijelo, otvaranje radi lakšeg i bržeg ocjeđivanja vode iz tijela klizišta, regulisanje svih površinskih voda i njihovo brzo odvođenje do najbližeg prirodnog vodotoka, uklanjanje vještačkih opterećenja sa pokrenutog dijela padine;
- Izvršiti sanaciju klizišta na osnovu plana prioriteta.

Nosioci provođenja mjera i aktivnosti su:

1. Kantonalno ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoline,
2. Kantonalna direkcija za puteve
3. Općinska služba prostornog uređenja i komunalne djelatnosti,
4. Općinski komunalni fond ili druge ustanove nadležne za ovu oblast.

6. VISOKI SNIJEG I SNJEŽNI NANOSI

Iz Procjene ugroženosti općine može se zaključiti da godišnje snijeg pada oko 35 dana, a zadržava se oko 45 dana, a na planinama i do 75 dana. Visina snježnog pokrivača kreće se u prosjeku 30 do 40 cm u gradu, 50 do 70 cm u naseljima sa višom nadmorskom visinom a na planinama 80 cm, do 1 m. i više. Polazeći od naprijed navedenog može se reći da su obilne snježne padavine i snježni nanosi česte pojave na našem području koje prouzrokuju različite probleme u saobraćaju, kraće ili duže prekide u snabdijevanju električnom energijom, kvarove na telefonskoj mreži, izoliranosti pojedinih ruralnih sredina. Dosadašnja iskustva pokazuju da se prilikom donošenja operativnih planova zimskog održavanja puteva ne vodi računa o mogućem intenzitetu i visini snježnog pokrivača pa obično angažovana mehanizacija nije dovoljna za održavanje prohodnosti puteva u zimskim uvjetima. Posebno je problematično zimsko održavanje nerazvrstanih lokalnih puteva što otežava normalno odvijanje života i prometnu izoliranost pojedinih seoskih naselja.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu:

- Izraditi operativne programe radova za održavanje puteva u zimskim uslovima koje treba da sadrži mjesto pripravnosti zimske službe, prioritete održavanja, potreban broj ljudstva, mehanizaciju, materijal za čišćenje snijega i posipanje kolovoza i njihov razmještaj po mjestima pripravnosti;
 - Upoznati građane, privredna društva i druga pravna lica sa obavezama čišćenja snijega sa krovova, trotoara, propisanim Odlukom o komunalnom redu;
 - Osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuća udruženja građana (planinarko društvo, gorsku službu spašavanja, speleologe) za zadatke spašavanja nastradalih u snježnim nanosima i lavinama;
 - Plansko osiguranje robnih rezervi za snabdijevanje stanovništva u ruralnim sredinama odsječenih visokim snijegom;
- Izraditi standardne operativne procedure za traženje pomoći od Oružanih snaga u BiH u uslovima kada je uspostavljanje kontakata i pružanje pomoći stanovništvu u planinskim područjima moguće samo uz pomoć helikoptera.

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti

1. Kantonalna direkcija za puteve;
2. Kantonalna uprava Civilne zaštite;
3. Općinska komunalna inspekcija
4. Općinski komunalni fond;
5. Općinska služba civilne zaštite

7. EPIDEMIJE-PANDEMIJE

Zarazne bolesti ljudi na području Unsko-Sanskog kantona još uvijek predstavljaju važan udio u patologiji razbolijevanja stanovništva, a naročito od crijevnih zaraznih bolesti, influence (gripa), trihineloze, varicellae. Prema epidemiološkim procjenama za vrijeme trajanja prirodne ili druge nesreće, epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

Stepen raširenosti zaraznih bolesti stoji u uskoj vezi sa stepenom opšte i higijenske kulture stanovništva. Održavanje lične higijene, čistoća stana sa okućnicom i čistoća naselja glavna su obilježja zdravstvene kulture i obratno, ne održavanje lične higijene, nedovoljna higijena stana, nehigijenski nužnici, nehigijensko vodosnabdijevanje, nehigijensko uklanjanje kućnog i drugog otpada, odnosno općenito nizak komunalni standard zajednice, tipična su obilježja sredine u kojoj endemski vladaju crijevne bolesti uz stalnu opasnost od epidemije.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu:

- Organizacija i opremanje higijensko-epidemiološke službe;
- Praćenje epidemiološke situacije
- Izraditi program nadzora vodovodnih sistema i kontrole ispravnosti životnih namirnica u cilju prevencije crijevnih zaraznih bolesti;
- Izraditi program prevencije aerozagađenja;
- Izraditi programe nadzora nad sistemskom preventivnom deratizacijom;
- Izraditi program nadzora nad prirodnim žarištima zoonoza (Bruceloze, Bjesnila, Q groznice, Salmoneloze);
- Izraditi programe prevencije oboljevanja djece od zaraznih bolesti kroz nadzor sprovođenja obaveznih vakcinacija
- Vakcinacija od mogućih zaraznih bolesti;
- Organizovanje redovne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije radi uništavanja izvora zaraze;

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti

1. Kantonalno ministarstvo zdravstva,
2. Zavod za javno zdravstvo USK-a,
3. JZO Dom zdravlja
4. JZU Opća bolnica

8. EPIZOTIJE

Klima i konfiguracija tla općine Sanski Most pogoduju razvoju stočarstva. Epizotološka situacija pokazuje da su na našem području moguće najčešće zarazne bolesti životinja kao što su: bruceloza, kuga peradi, antraks, bjesnilo i Q groznica.

Provedenim dijagnostičkim ispitivanjima životinja od strane epizotoloških jedinica na području Kantona utvrđeno je da se na našem području ne provode u zadovoljavajućem obimu mjere za sprečavanje pojave širenja i suzbijanja zaraznih i drugih bolesti životinja. Postojeće stanje niskog obuhvata kontrole zdravlja životinja može se prevazići ukupnim poboljšanjem socijalno-ekonomskog statusa poljoprivrednih proizvođača, odnosno mjerama koje će uticati na svijest vlasnika životinja.

Zarazne i parazitne bolesti životinja pored velikih ekonomskih šteta ugrožavaju i zdravlje ljudi. Ne provođenje mjera zdravstvene zaštite životinja i mjera veterinarskog javnog zdravstva direktno utiče na epizotološku situaciju i ugrožavanje zdravlja ljudi.

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu:

- Sistematično praćenje stanja zaraznih bolesti životinja
- Dijagnostička ispitivanja životinja s ciljem kontrole zdravlja životinja i sprečavanja pojave zaraznih bolesti životinja
- Preventivna cijepljenja životinja, a naročito protiv bjesnila pasa, protiv antraksa konja, goveda i ovaca, protiv svinjske kuge i kuge peradi
- Veterinarsko-zdravstveni pregledi u klaonicama i drugim mjestima prerade namirnica životinjskog porijekla
- Opremanje odgovarajućih veterinarskih laboratorija i ustanova za dijagnostičke i druge pretrage;
- Provođenje zoohigijenskih, zootehničkih i izolacionih mjera;
- Pravovremeno osiguravanje zaštitnih vakcina za životinje, sakupljanje i neškodljivo uklanjanje lešina i negativnih nusproizvoda klanja;
- Dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
- Laboratorijsku pretragu hrane za životinje u proizvodnji i prometu

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti

1. Kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
2. Veterinarski zavod USK-a,
3. Veterinarska stanica općine,
4. Kantonalna uprava civilne zaštite i općinska služba civilne i protivpožarne zaštite.

9. BILJNE BOLESTI

Izvršene analize biljnih bolesti i štetočina date u Procjeni ugroženosti općine pokazuju da biljne bolesti i štetočine najčešće napadaju:

1. ratarske kulture: kukuruz, krompir, paprike, luk, kupusnjače
2. voćarske kulture: šljive, jabuku, trešnju, jagodičasto voće
3. šumske kulture: smrčice i jele

Među najvažnije činioce koji djeluju na pojavu biljnih bolesti i štetočina su: voda, padavine, toplota

Mjere i aktivnosti koje će se provoditi u programskom periodu:

-agrotehničke mjere koje obuhvataju pravilnu sadnju, odnosno sjetvu, smanjivanje zakorijenjenosti, pravilna gnojidba, zaoravanje strništa, provođenje dubokog zimskog oranja, pravilan plodored, pravilna rezidba voćaka, odstranjivanje suvišnih i suhih grana, saniranje rana nastalih prilikom rezidbe i dr.

- izbor otporne sorte: sve vrste poljoprivrednih biljaka nisu podjednako osjetljive na pojedinačne štetočine i bolesti pa je izbor otpornih sorti jedan od načina kako smanjiti ili potpuno spriječiti štete od nekih bolesti i štetočina.

- mjere karantena: unutrašnji karantin odnosi se na sprečavanje širenja pojedinih bolesti i štetočina koje se smatraju izuzetno štetnim i nisu rasprostranjene po čitavoj državi; vanjski karantin sprečava unošenje opasnih štetočina i bolesti biljaka u državu, shodno međunarodnim ugovorima.

- mehaničke mjere obuhvataju: odstranjivanje uginulih stabala, struganje stare, oštećene i ispucale kore, skidanje insekata sa stabala, skidanje gnijezda larvi, postavljanje lovniha stabala i lovniha pojasa, kopanje lovniha jama i dr.

- fizičke mjere u koje se ubrajaju: temperatura, vlaga, svjetlost, boja, zvuk, električna struja a najviše se koriste za suzbijanje skladišnih štetočina.

- biološke mjere se odnose na suzbijanje štetočina drugim živim organizmima (tzv- prirodnim neprijateljima).

- hemijske mjere podrazumijevaju primjenu pesticida i drugih hemijskih sredstava za suzbijanje biljnih bolesti, štetočina i korova.

-zajedničke preventivne mjere koje obuhvataju organizovanje izvještajne službe za zaštitu bilja, organiziranje oglednih zemljišta, bilja i prostoriha za smještaj, preradu i čuvanje bilja, kontrola uređaja za preradu bilja i kontrola upotrebe sredstava za zaštitu bilja, praćenje meteoroloških uslova koji su od značaja za prognozu pojave biljnih bolesti i štetočina.

- zajedničke mjere za ublažavanje i otklanjanje posljedica koje obuhvataju: uništavanje zaraženog bilja, dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju prostoriha za smještaj, preradu i čuvanje bilja, zabrana uzgoja pojedinih vrsta bilja za i biljnih proizvoda, održavanje higijene šume, postavljanje klopki za potkornjake,

Nosioci provođenja programskih mjera i aktivnosti:

1. Kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
2. Centralna služba za zaštitu bilja – Poljoprivredni fakultet Sarajevo,
3. Poljoprivredni zavod USK-a
4. Općinska služba za razvoj, poduzetništvo i resurse

IV

OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJA SNAGA I SREDSTAVA CIVILNE ZAŠTITE, ODNOSNO SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Ciljevi i zadaci:

Polazeći od stanja ugroženosti područja općine Sanski Most datog u Procjeni ugroženosti općine od prirodnih i drugih nesreća u kojoj su definisane ključne opasnosti koje mogu ugroziti ljude i materijalna dobra nameće se potreba, definisanja ciljeva, zadataka i načina ostvarivanja zaštite i spašavanja na području općine za naredni period.

Definisanjem ciljeva, zadataka i načina ostvarivanja zaštite i spašavanja stvaraju se pretpostavke za izgradnju sistema zaštite i spašavanja na području općine koji će moći uspješno odgovoriti na sve izazove koje pred njega postavljaju opasnosti i rizici definisani Procjenom ugroženosti općine. Polazeći od dosadašnjih iskustava, Procjena ugroženosti Federacije BiH, USK-a i Procjene ugroženosti općine, normativno- pravnih propisa koji uređuju oblast zaštite i spašavanja u Federaciji BiH, cjelokupne društvene, političke i ekonomske situacije u BiH koja se neminovno odražava i na organizaciju, izgradnju i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u Federaciji BiH, USK-a i općine utvrđuju se osnovni ciljevi zaštite i spašavanja u općini i to:

- Uspostaviti sistem zaštite i spašavanja koji će biti u stanju efikasno odgovoriti na sve potencijalne opasnosti na cijelom području općine na način da smanji uticaj prirodnih i drugih nesreća na živote, zdravlje ljudi, na materijalna dobra i okolinu, a ako se dogodi nesreća da otkloni ili ublaži posljedice prirodne ili druge nesreće na ljude i materijalna dobra.
- U funkcionalnom pogledu sistem zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća treba osigurati saradnju među svim nosiocima sistema u cilju usmjeravanja svih resursa i aktivnosti u provođenju akcija zaštite i spašavanja kako bi se spiječile, ublažile i otklonile posljedice prirodne ili druge nesreće.
- Izgraditi sistem zaštite i spašavanja čije će osnovne komponente pored organa i struktura civilne zaštite biti općinske službe za upravu koji u svojoj nadležnosti imaju provođenje mjera i aktivnosti koje doprinose smanjenju stepena ugroženosti i ublažavanju posljedica od prirodnih i drugih nesreća.
- Povećati efikasnost sistema zaštite i spašavanja povećavanjem nivoa prevencije-preventivnog djelovanja u svim oblastima koje doprinose sprečavanju nastajanja nesreća.
- Definirati i izgraditi odgovarajuće strukture za zaštitu i spašavanje u skladu sa postojećim materijalnim mogućnostima tako da njihovu okosnicu čine javna preduzeća, ustanove i druga pravna lica koja se u okviru redovne djelatnosti bave poslovima zaštite i spašavanja, a udruženja građana, humanitarne organizacije koje u svojim programima imaju aktivnosti iz oblasti zaštite i spašavanja kroz izmjene pravne regulative integrisati u sistem zaštite i spašavanja.
- Profesionalne službe zaštite i spašavanja i jedinice civilne zaštite organizovati samo ako ne postoje redovne službe ili udruženja građana koja mogu izvršavati specijalne poslove zaštite i spašavanja.
- Organ rukovođenja i upravljanja nesrećama (Štab civilne zaštite) obučiti i osposobiti da u svim situacijama može uspješno izvršavati rukovođenje akcijama, osloncem na javne ustanove i preduzeća koja se u svojoj redovnoj djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem i udruženjima građana koja obavljaju poslove iz oblasti zaštite i spašavanja.
- Osnovati službe zaštite i spašavanja u pravnim licima koja se u svojoj redovnoj djelatnosti bave zaštitom i spašavanjem. Osnivanjem istih, sa manje finansijskih sredstava za opremanje i obuku postići će se bolji efekti, obzirom da ta pravna lica imaju osposobljene kadrove, opremu i materijalno-tehnička sredstva za izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja.
- S obzirom na razmjere nesreća i posljedica koje one prouzrokuju veoma je važno da se u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara pored javnih struktura zaštite i spašavanja osigura učešće nevladinih humanitarnih organizacija i udruženja, a naročito njihova finansijska podrška u provođenju programa razvoja i planova zaštite i spašavanja.
- Opremiti Operativni centar civilne zaštite sredstvima i opremom da u svim situacijama može vršiti prikupljanje obradu i distribuciju svih podataka o pojavi, izvorima opasnosti i njihovim posljedicama za ljude i materijalna dobra, a radi pravovremenog angažovanja svih struktura civilne zaštite u zaštiti i spašavanju.
- Opremiti Općinski štab CZ, jedinice i povjerenike civilne zaštite sredstvima i opremom da mogu efikasno provoditi aktivnosti zaštite i spašavanja.

Smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja

Osnovne smjernice za organizovanje snaga i sredstava civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja proizilaze iz Zakona o zaštiti i spašavanja, Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, Zakona o deminiranju i podzakonskih propisa donešenih na osnovu ovih zakona.

U cilju povećanja učinkovitosti i ostvarenja temeljnih ciljeva i zadataka zaštite i spašavanja u narednom periodu potrebno je:

- ustrojiti evidencije pripadnika struktura civilne zaštite općine;
- izvršiti popunu obveznika civilne zaštite u jedinice civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja povjerenike i štabove civilne zaštite u skladu sa njihovim ličnim formacijama;
- ustrojiti evidenciju materijalno-tehničkih sredstava u vlasništvu građana i izvršiti popunu struktura civilne materijalno-tehničkim sredstvima iz popisa;
- utvrditi obavezu formiranja štabova civilne zaštite u privrednim društvima koja se bave proizvodnjom, prometom, skladištenjem i prijevozom lako zapaljivih i drugih opasnih materija, bolnicama i privrednim društvima koja na entitetskom ili kantonalnom nivou upravljaju infrastrukturnim sistemima a naročito energetskim, informacijsko-komunikacijskim i vodovodnim i

- urediti način pozivanja pripadnika civilne zaštite za izvršavanje poslova i zadataka zaštite i spašavanja i postupak isplate naknada obveznicima civilne zaštite za vrijeme vršenja poslova i zadataka zaštite i spašavanja;
- urediti postupak aktiviranja struktura civilne zaštite;
- formirati specijalizirane jedinice civilne zaštite samo u slučajevima kada ne postoje privredna društva ili udruženja građana u čijem sastavu se mogu formirati službe zaštite i spašavanja za izvršavanje određenih zadataka zaštite i spašavanja;
- sva udruženja građana u kojim se osnivaju službe zaštite i spašavanja trebaju dobiti status udruženja od javnog interesa radi ostvarenja poreskih, carinskih i drugih olakšica;
- profesionalnu vatrogasnu jedinicu općine organizirati u skladu sa procjenom ugroženosti općine od požara, materijalnim i kadrovskim mogućnostima, i pravilima vatrogasne struke tako da profesionalna vatrogasna jedinica općine ima minimum 16+1+1+1 ljudi (operativni vatrogasci + serviser + starješina vatrogasne jedinice+viši referent za održavanje vatrogasne opreme i vozila);
- profesionalne vatrogasne jedinice tehnički opremiti tako da minimalno imaju dva navalna vatrogasna vozila, jednu autocisternu i jedno komandno vozilo;
- da bi se riješio nedostatak profesionalnih vatrogasaca i skratilo vrijeme izlaska na intervenciju vršenje ove javne ovlasti povjeriti vatrogasnim društvima koja za to ispunjavaju uslove;
- lične i materijalne formacije profesionalnih vatrogasnih jedinica izmijeniti tako da se u njihovom sastavu predvide timovi za spašavanje u slučaju nesreća sa opasnim materijama i druge spasilačke aktivnosti;

V

OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSABLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

1. Obučavanje i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite za zaštitu i spašavanje

Obuka i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje obuhvata obuku i osposobljavanje rukovodećih državnih službenika organa uprave nadležnih za prevenciju i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća, pripadnika štabova, povjerenika i jedinica civilne zaštite, službi zaštite i spašavanja i stanovništva kroz obučavanje za ličnu i uzajamnu zaštitu.

1.1. Ciljevi obučavanja

Cilj obučavanja i osposobljavanja je da se učesnici u zaštiti i spašavanju osposobe za kvalitetno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća i aktivnosti na otklanjanju posljedica. Ovim se postiže da sistem zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća bude vitalniji i otporniji na sve vrste prirodnih i drugih nesreća. Svaki program obučavanja i osposobljavanja u zaštiti i spašavanju mora sadržavati specifične ciljeve u skladu sa mjestom, ulogom i namjenom nosioca zaštite i spašavanja koji se obučava.

1.2. Programiranje i planiranje

Obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje vrši se u skladu sa nastavnim planovima i programima obučavanja koje donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite. Programi osposobljavanja za zaštitu i spašavanje u općini Sanski Most trebaju obuhvatiti:

- članove Općinskog štaba civilne zaštite za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja;
- komandire jedinica civilne zaštite i rukovodioce službi zaštite i spašavanja.
- pripadnike jedinica civilne zaštite specijalizirane namjene koji rukuju specijalnim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.
- pripadnike službi zaštite i spašavanja, jedinica civilne zaštite opće namjene i povjerenike civilne Zaštite
- pripadnike nevladinih i drugih udruženja koja po prirodi svoga djelovanja imaju poseban značaj u zaštiti i spašavanju.
- stanovništvo -za provođenje lične i uzajamne zaštite i pojedinih mjera zaštite i spašavanja.

Nastavnim planom i programom obučavanja i osposobljavanja moraju biti utvrđeni: ciljevi i zadaci obučavanja, teme obučavanja, sadržaj tema, metodsko uputstvo za organiziranje i izvođenje obuke, izvođači obuke, mjesto i vrijeme izvođenja obuke, materijalno obezbjeđenje i troškovi izvođenja obuke. Nastavni planovi i programi obučavanja se razlikuju prema sadržaju u zavisnosti od strukture koja se obučava i to:

- pripadnici jedinica civilne zaštite opće i specijalizirane namjene moraju proći uvodno, osnovno i dopunsko obučavanje najmanje jednom u pet godina;
- pripadnici službi zaštite i spašavanja moraju proći kroz uvodno i dopunsko obučavanje;
- komandiri jedinice civilne zaštite i rukovodioci službi zaštite i spašavanja moraju biti obučeni za vršenje svojih rukovodećih dužnosti u zaštiti i spašavanju;
- funkcioneri i rukovodeći državni službenici iz organa uprave za izvršavanje preventivnih mjera i upravljanje akcijama zaštite i spašavanja iz svoje nadležnosti;
- nevladine, humanitarne i druge organizacije i udruženja moraju se obučavati tako da uz svoju osnovnu djelatnost mogu izvršavati i zadatke zaštite i spašavanja;
- stanovništvo obučavati za ličnu i uzajamnu zaštitu, pružanje prve medicinske pomoći i gašenje početnih i manjih požara i drugih mjera zaštite i spašavanja;
- povjerenike civilne zaštite za provođenje mjera zaštite i spašavanja na području za koje su imenovani.

Oblici obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje su :

- Uvodno osposobljavanje;
- Osnovno osposobljavanje;
- Dopunsko osposobljavanje;
- Vježbe (samostalne, zajedničke i druge).

Uvodno osposobljavanje je obavezno za sve organizirane strukture zaštite i spašavanja i obuhvata opća znanja iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Planira se i realizira u sklopu osnovnog i dopunskog osposobljavanja u trajanju od dva do četiri nastavna sata. Osnovnim obučavanjem i osposobljavanjem se stiču stručno-teoretska i praktična znanja koja osiguravaju stručno izvršavanje zadataka u sistemu zaštite i spašavanja. Osnovno osposobljavanje se planira za sve strukture zaštite i spašavanja, najmanje jednom u pet godina u trajanju od osam do dvanaest sati.

Dopunsko obučavanje i osposobljavanje ima za cilj dopunjavanje i obnavljanje već stečenih znanja i vještina u oblasti zaštite i spašavanja. Za pripadnike jedinica civilne zaštite i službi zaštite i spašavanja dopunsko osposobljavanje izvodi se u određenim vremenskim intervalima.

Vježbe su jedan od oblika dopunskog osposobljavanja i najbolji su način za provjeru stepena obučenosti i osposobljenosti u izvršavanju konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju, odnosno u upravljanju akcijama zaštite i spašavanja. One su značajne zbog toga što učesnici vježbe kroz rješavanje praktičnih zadataka metodom igranja uloga, provjeravaju već stečeno znanje i uvježbavaju se da kroz komunikaciju i saradnju sa drugim učesnicima u zaštiti i spašavanju rješavaju postavljene zadatke.

Za predavača instruktore u procesu obučavanja treba angažovati certificirane instruktore civilne zaštite i istaknute stručnjake iz oblasti koje su značajne za zaštitu i spašavanje. Prije uključivanja u proces obuke potrebno je izvršiti pripremu predavača- instruktora.

1.3. Finansiranje obučavanja i osposobljavanja

Zakonom o zaštiti i spašavanju utvrđeno je da općina finansira obuku struktura civilne zaštite koje osniva. Finansiranje se vrši iz redovnih budžetskih sredstava i sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća.

Pravna lica, udruženja i druge nevladine organizacije određene kao službe zaštite i spašavanja općine, finansiraju troškove osnovnog osposobljavanja, a sredstva za uvodno i dopunsko obučavanje i osposobljavanje obezbjeđuje služba civilne zaštite općine, a u skladu sa posebnim ugovorima o učestvovanju ovih struktura u zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

Privredna društva i druge organizacije pokrivaju troškove izvođenja obuke i osposobljavanja pripadnika jedinica i službi koje osnivaju.

2. Stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenih lica za zaštitu od požara

Prema Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu sva pravna lica, državni organi i druge institucije dužne su kontinuirano i organizovano provoditi stručno osposobljavanje i usavršavanje svih zaposlenih za provođenje mjera zaštite od požara na radnom mjestu na kojim se nalaze. Ova obuka obuhvata upoznavanje svih zaposlenih lica sa izvorima opasnosti i načinom provođenja mjera zaštite od požara na radnom mjestu. Pored ove obuke utvrđena je i obaveza da sva zaposlena lica jednom u dvije godine prođu obuku i provjeru znanja iz oblasti zaštite od požara prema posebnom programu koji donosi Federalna uprava civilne zaštite.

2.1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje vatrogasaca

Stručno osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih vatrogasaca provodi se putem obuke, seminara, savjetovanja, vježbi i drugih oblika stručnog osposobljavanja koji se organizuju i provode prema planu i programu koji donosi Federalna uprava civilne zaštite a izvode je stariješine profesionalnih vatrogasnih jedinica ili druge institucije. Troškove stručnog osposobljavanja i usavršavanja finansiraju zajednički Federalna i kantonalne uprave civilne zaštite.

Dobrovoljni vatrogasci u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama podliježu obavezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja koja se provodi prema programu koji donosi Federalna uprava civilne zaštite. Obuku i osposobljavanje, kao i polaganje stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce provodi kantonalna uprava civilne zaštite i osiguravaju finansijska sredstva za te poslove.

2. Analiza procesa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje

Obučavanje i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite i drugih snaga zaštite i spašavanja na području kantona u periodu 2013-2017. godina nije bilo na zadovoljavajućem nivou. U navedenom periodu Federalna uprava civilne zaštite donijela je nastavne planove i programe obučavanja struktura sistema zaštite i spašavanja. Obuka i osposobljavanje pripadnika svih struktura zaštite i spašavanja nije vršena jer: nisu doneseni podzakonski propisi o uvođenju u evidenciju, pozivanju, raspoređivanju obveznika civilne zaštite i drugih snaga zaštite i spašavanja u strukture zaštite i spašavanja. Da bi se proces obučavanja i osposobljavanja pripadnika zaštite i spašavanja doveo na viši nivo neophodno je:

- u nastavne planove i programe osnovnog i srednjeg obrazovanja ugraditi teme iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća;
- obavezne oblike osposobljavanja stanovništva za ličnu i uzajamnu zaštitu i provođenje određenih mjera zaštite i spašavanja zamijeniti različitim neobaveznim oblicima funkcionalnog osposobljavanja korištenjem sredstava informisanja, interneta i slično;
- izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju utvrditi obavezu donošenja podzakonskog propisa koji bi se detaljnije uredila oblast obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća;
- stvoriti pravne pretpostavke da obučavanja i osposobljavanja pripadnika snaga zaštite i spašavanja pored Federalnog centra za obuku za zaštitu i spašavanje mogu izvoditi i druge obrazovne organizacije na osnovu ovlaštenja koje daje Federalna uprava civilne zaštite;
- obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća treba vršiti prema programima koji se izrađuju na osnovu jedinstvene metodologije za izradu programa obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje koju donosi direktor Federalne uprave civilne zaštite;
- omogućiti da programe obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje pored Federalne uprave civilne zaštite mogu donositi i udruženja građana i druge nevladine organizacije za pripadnike službi zaštite i spašavanja koje se organizuju u njihovom sastavu uz saglasnost direktora Federalne uprave civilne zaštite;
- za sve strukture civilne zaštite donijeti programe uvodnog, osnovnog i dopunskog obučavanja i osposobljavanja za zaštitu i spašavanje;
- u nastavne planove i programe srednjih škola tehničkog smjera ugraditi sadržaje iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva;
- u sastvu Federalnog centra za obuku organizirati vatrogasnu školu za obuku profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca i polaganje ispita za vatrogasce i rukovodioca akcije gašenja požara za profesionalne i dobrovoljne vatrogasce;
- osposobljavanje dobrovoljnih vatrogasaca organizovati kroz programe osnovnog i dopunskog osposobljavanja dobrovoljnih vatrogasaca

VI SMJERNICE ZA ISTRAŽIVAČKU I RAZVOJNU DJELATNOST OD ZNAČAJA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Uvod

U savremenom svijetu povećava se paradoks između razvoja nauke i tehnoloških dostignuća koja čine život zdravijim i kvalitetnijim s jedne strane i kontinuirane destrukcije, odnosno porasta opasnosti po život ljudi i materijalnih dobara od tzv. prirodnih i tehnoloških opasnosti. Čovjek je sada pod rizikom ne samo od prirodnih nesreća kao što su zemljotresi, poplave, suše itd., nego i od tehničko-tehnoloških nesreća kao što su industrijske nesreće, isticanje otrovnih tečnosti i gasova, saobraćajne nesreće i druge nesreće čiji je uzročnik čovjek.

Razvoj nauke i tehnike s jedne strane je smanjio opasnost od tradicionalnih nesreća ali je istovremeno povećao stepen ugrožavanja od drugih nesreća. Savremeni društveni, ekonomski, tehničko-tehnološki i naučni tokovi nameću potrebu planiranja, provođenja i primjene naučnih i tehničko-tehnoloških istraživanja i dostignuća u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća a posebno u oblasti preventive na smanjivanju i sprečavanju nastajanja prirodnih i drugih nesreća i ublažavanja njihovih posljedica.

Interdisciplinarni karakter zaštite i spašavanja nameće potrebu da se u zaštiti i spašavanju koriste naučna i tehnička dostignuća i istraživački projekti iz različitih oblasti.

Osnovne smjernice

Osnovne smjernice za naučno-istraživačku djelatnost i uključivanje naučnih institucija i ustanova u razvoj zaštite i spašavanja sadržane su u:

1. Zakonu o zaštiti i spašavanju,
2. Zakonima koji uređuju oblasti od značaja za zaštitu i spašavanje (meteorologija, seizmologija, hidrologija, geofizika, medicina, veterinarstvo, poljoprivreda, saobraćaj i dr.),
3. Procjeni ugroženosti Federacije BiH, Unsko-sanskog kantona i općine.

U članu 34. Zakona o zaštiti i spašavanja utvrđena je obaveza fakulteta i drugih visokoškolskih ustanova i pravnih lica koja se bave naučno istraživačkim radom da vrše obavještanje organa civilne zaštite o naučnim saznanjima i da im dostave podatke o svojim istraživanjima koja su od značaja za zaštitu i spašavanje. U narednom periodu težište istraživačkih i razvojnih projekata treba biti:

- izrada i noveliranje procjene ugroženosti od pojedinih prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća;
- razvoj obavještanja i uzbunjivanja u sistemu zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća odnosno operativnih centara civilne zaštite 112;
- razumjevanje i predviđanje prirodnih nesreća i uzroka koji do njih dovode;
- razvoj tehnologija za sprečavanje nesreća i šteta;
- statističke metode predviđanja nesreća;
- prostorne, građevinske i druge tehničke mjere zaštite od prirodnih i drugih nesreća;
- klimatske promjene i njihov uticaja na nastanak nesreća;
- razvoj tehnologija koje doprinose većoj otpornosti konstrukcije zgrade na potrese, požare i druge nesreće;
- razvoj tehnologija za učvršćivanje postojećih građevinskih objekata;
- razvoj metoda za sprečavanje nastanka i gašenje šumskih požara;
- rukovođenje u prirodnim i drugim nesrećama - krizni menadžment i metode obavještanja o opasnostima i nesrećama;
- naučnu analizu i ekspertizu uzroka koji dovode do nastanka prirodnih i drugih nesreća,
- proučavanje utjecaja prirodnih i drugih sila na privredne, stambene i druge građevinske objekte u kojima ljudi žive i rade,
- praćenje i proučavanje utjecaja ljudskog faktora i njegovih aktivnosti na nastanak pojedinih nesreća.

Društveni i ekonomski razvoj jednog društva kroz primjenu i korištenje savremenih naučnih i tehničkih dostignuća mora biti popraćen primjenom tih istih dostignuća i materijalnih potencijala za dobrobit čovjeka, odnosno za zaštitu života i zdravlja ljudi i njihove imovine.

VII

PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

Izvori finansiranja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća utvrđeni su članovima 179-184. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 39/03, 22/06 i 43/10), članovima 131-136. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 64/09).

Osnovni, najvažniji i najsigurniji izvor finansiranja zaštite i spašavanja predstavlja Budžet općine, što je izričito utvrđeno u članu 181.stav 2. Zakona o zaštiti i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća. Primjena ove odredbe je bliže uređena u Procjeni ugroženosti Federacije BiH, na način što je predviđeno da za potrebe zaštite i spašavanja općina treba izdvojiti 1 % od svog godišnjeg budžeta.

Pored ovih sredstava, u članu 180 Zakonom o zaštiti i spašavanja je utvrđeno da sva pravna lica, građani koji obavljaju smostalnu djelatnost i državni organi svih nivoa vlasti su dužni da plaćaju posebnu naknadu za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5% od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru o djelu.

Zakon je utvrdio i način raspodjele tih sredstava između Federacije BiH, kantona i općina u kojim su ta sredstva ostvarena i to: 60% pripada općini u kojoj su sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz člana 184.tačka 2. i 3., i 5. do 8. Zakona o zaštiti i spašavanja.

Na osnovu gore navedenih parametara u periodu 2023-2027.godina, za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i za finansiranje zaštite od požara i vatrogastvo, planirana finansijska sredstva su prikazana u tabelama 1., 2. i 3.

Projekcija Budžeta općine Sanski Most za period 2023. do 2027. godine

Tabela br. 1.

Projekcija Budžeta općine Sanski Most za period 2023. do 2027. godine (u KM)					
Opis	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Budžet općine Sanski Most	15.073.000,00	15.916.000,00	16.398.000,00	16.398.000,00	16.398.000,00
Za zaštitu i spašavanje općine Sanski Most	70.000,00	159.150,00	163.980,00	163.980,00	163.980,00

Struktura finansijskih sredstava po izvorima i godinama

Tabela br. 2.

IZVORI SREDSTAVA	Akumulirana sredstva sa 31.12.2022.	PLAN PO GODINAMA (KM)				
		2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
1. Posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	445.669,91	PL: 130.000,00 AK: 148.556,00 278.556,00	PL: 130.000,00 AK: 148.556,00 278.556,00	PL: 130.000,00 AK: 148.558,00 278.558,00	PL: 130.000,00 AK: ----- 130.000,00	PL: 130.000,00 AK: ----- 130.000,00
2. Naknada od osiguranja za vatrogasne jedinice	Prihodi po ovom osnovu se ne ostvaruju jer osiguravajuća društva izbjegavaju uplatu sredstava iz premija osiguranja zbog nejasne i neprecizno regulisane obaveze utvrđene članom 137. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu. Ostvarivanje prihoda po ovom osnovu očekuje se nakon izmjena i dopuna navedenog zakona					
3. Redovna budžetska sredstva		70.000,00	159.150,00	163.980,00	163.980,00	163.980,00
U K U P N O (1+3)						

Okvirni plan utroška sredstava po programima za period 2023. do 2027. godine

Tabela br 3.

PROGRAM, ZADATAK	NAZIV PROGRAMA		P L A N				
			2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
A.	Provođenje hitnih mjera zašt. i spašav. i saniranje nastalih šteta	Redovna budžetska Sredstva (30 %)	21.000,00	47.745,00	49.194,00	49.194,00	49.194,00
		Sredstva posebne Naknade (40 +25%)	89.139,00	89.139,00	89.139,50	52.000,00	52.000,00
		UKUPNO	110.139,00	133.884,00	138.333,50	92.949,00	92.949,00
B.	Prevenција od prirodnih i drugih nesreća	Redovna budžetska sredstva (20 %)	14.000,00	31.830,00	32.796,00	32.796,00	32.796,00
		Sredstva posebne Naknade (20 +20%)	55.711,20	55.711,20	55.711,60	26.000,00	26.000,00
		UKUPNO	69.711,20	87.541,20	88.507,60	58.726,00	58.726,00
C.	Opremanje struktura civilne zaštite	Redovna budžetska Sredstva (25 %)	17.500,00	39.787,50	40.995,00	40.995,00	40.995,00
		Sredstva posebne Naknade (30 +50%)	113.278,00	113.278,00	113.279,00	39.000,00	39.000,00
		UKUPNO	130.778,00	153.065,50	154.274,00	79.995,00	79.995,00
D.	Obučavanje i vježbe struktura civilne zaštite	Redovna budžetska Sredstva (5%)	3.500,00	7.957,50	8.199,00	8.199,00	8.199,00
		Sredstva posebne Naknade 10 +5%)	20.427,80	20.427,80	20.427,90	13.000,00	13.000,00
		UKUPNO	23.927,80	28.385,30	28.626,90	21.199,00	21.199,00
E.	Zaštita od požara i vatrogastvu	Redovna budžetska Sredstva (20 %)	550.000,00	31.830,00	32.796,00	32.796,00	32.796,00
		Sredstva posebne naknade (raspoloživa)	0	0	0	0	0
		UKUPNO	550.000,00	31.830,00	32.796,00	32.796,00	32.796,00
UKUPNO (A+B+C+D+E)			884.556,00	434.706,00	442.538,00	285.665,00	285.665,00

Sredstva ostvarena po osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ne treba shvatiti kao jedini izvor finansiranja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, već kao način neposrednog finansijskog učešća građana u planiranju i provođenju mjera i aktivnosti koje su od značaja za zaštitu njih samih i njihove imovine od prirodnih i drugih nesreća.

Realizacija ciljeva postavljenih u programu razvoja zaštite i spašavanja jedino je moguća ako se za njihovu realizaciju pored sredstava prikupljenih po osnovu posebne naknade, planiraju i sredstva u Budžetu općine.

Razvoj zaštite i spašavanja ne treba da bude samo stvar službe civilne zaštite već i drugih organa, službi, ustanova i preduzeća u čijoj nadležnosti se nalaze poslovi i zadaci zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Služba civilne zaštite će u skladu zakonskim rješenjima i finansijskim mogućnostima učestvovati u sufinansiranju svih projekata koji su od značaja za zaštitu i spašavanje kao što su:

- ulaganja u sredstva i opremu javnih preduzeća, ustanova i službi, udruženja i drugih pravnih lica koja se proglašavaju službom zaštite i spašavanja općine,
- zaštiti od požara,
- zaštiti od štetnog djelovanja voda,
- izgradnja kontrolisanog sistema upravljanja opasnim otpadom,
- razvoj službe hitne pomoći, profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica,
- razvoj higijensko-epidemiološke službe i njihovih aktivnosti koje su od značaja za zaštitu i zdravlje ljudi.

Finansiranje očekivanih troškova podrazumijeva da područje općine neće biti pogođeno nesrećama velikih razmjera. U slučaju da područje općine pogodi neka od prirodnih nesreća, biće potrebno izvršiti reviziju općinskog budžeta i drugih izvora kako bi se obezbijedila potrebna sredstva koja se usmjeravaju na ublažavanje, otklanjanje i saniranje posljedica nastalih djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

ZAVRŠNI DIO

Općinske službe i drugi organi općinske uprave, upravne organizacije, općinske javne ustanove i javna preduzeća dužni su, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležni, uz obavezu planiranja i osiguravanja finansijskih sredstava neophodnih za realizaciju postavljenih programskih ciljeva.

Općinska služba civilne zaštite ima obavezu da prati, realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, podstiče i koordinira aktivnosti općinskih organa uprave, općinskih javnih ustanova i preduzeća na njihovom angažovanju na realizaciji zadataka koji su za njih utvrđeni u Programu razvoja.

Broj: 01-02-81/23

Datum: 21.03.2023.godine

Predsjedavajuća Općinskog vijeća

dr. Nada Elijaš

Nada Elijaš

Sredstva ostvarena po osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ne treba shvatiti kao jedini izvor finansiranja zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća, već kao način neposrednog finansijskog učešća građana u planiranju i provođenju mjera i aktivnosti koje su od značaja za zaštitu njih samih i njihove imovine od prirodnih i drugih nesreća.

Realizacija ciljeva postavljenih u programu razvoja zaštite i spašavanja jedino je moguća ako se za njihovu realizaciju pored sredstava prikupljenih po osnovu posebne naknade, planiraju i sredstva u Budžetu općine.

Razvoj zaštite i spašavanja ne treba da bude samo stvar službe civilne zaštite već i drugih organa, službi, ustanova i preduzeća u čijoj nadležnosti se nalaze poslovi i zadaci zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća. Služba civilne zaštite će u skladu zakonskim rješenjima i finansijskim mogućnostima učestvovati u sufinansiranju svih projekata koji su od značaja za zaštitu i spašavanje kao što su:

- ulaganja u sredstva i opremu javnih preduzeća, ustanova i službi, udruženja i drugih pravnih lica koja se proglašavaju službom zaštite i spašavanja općine,
- zaštiti od požara,
- zaštiti od štetnog djelovanja voda,
- izgradnja kontrolisanog sistema upravljanja opasnim otpadom,
- razvoj službe hitne pomoći, profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica,
- razvoj higijensko-epidemiološke službe i njihovih aktivnosti koje su od značaja za zaštitu i zdravlje ljudi.

Finansiranje očekivanih troškova podrazumijeva da područje općine neće biti pogođeno nesrećama velikih razmjera. U slučaju da područje općine pogodi neka od prirodnih nesreća, biće potrebno izvršiti reviziju općinskog budžeta i drugih izvora kako bi se obezbijedila potrebna sredstva koja se usmjeravaju na ublažavanje, otklanjanje i saniranje posljedica nastalih djelovanjem prirodne ili druge nesreće.

ZAVRŠNI DIO

Općinske službe i drugi organi općinske uprave, upravne organizacije, općinske javne ustanove i javna preduzeća dužni su, svaki u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležni, uz obavezu planiranja i osiguravanja finansijskih sredstava neophodnih za realizaciju postavljenih programskih ciljeva.

Općinska služba civilne zaštite ima obavezu da prati, realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu, podstiče i koordinira aktivnosti općinskih organa uprave, općinskih javnih ustanova i preduzeća na njihovom angažovanju na realizaciji zadataka koji su za njih utvrđeni u Programu razvoja.

Broj: 01-02-81/23

Datum: 21.03.2023.godine

Predsjedavajuća Općinskog vijeća

dr. Nada Elijaš

Nada Elijaš